

BESTUURSKRACHTMETING RANDSTADPROVINCIES

BIJLAGENRAPPORT PROVINCIE ZUID-HOLLAND

Den Haag, 13 januari 2010

COLOFON

De bestuurskrachtmeting Randstadprovincies is uitgevoerd door een
visitatiecommissie bestaande uit:

- drs. L.M.L.H.A. Hermans (voorzitter)
- prof. mr. J.W.M. Engels
- prof. dr. J. de Vries
- prof. dr. L. van Leeuwen
- mr. E.M. d'Hondt
- mr. H. J.E. Bruins Slot

Het secretariaat van de visitatiecommissie is gevoerd door B&A Consulting B.V. in Den
Haag. Het onderzoeksteam bestond uit:

- drs. O. A. Papa MBA (secretaris visitatiecommissie)
- drs. Y. van den Berg
- drs. M. Gerritsen
- drs. D. Hanemaayer
- drs. C. Knipping
- drs. M. Sinnema
- drs. M. Waaijenberg
- drs. Y. Wever

© Copyright B&A Groep 2010.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de
uitgever.

B&A is gevestigd in Den Haag, Amsterdam, Deventer en Eindhoven

12 januari 2010 15:37:00

INHOUDSOPGAVE

Inleiding		5
1	Wettelijke opgave 1: nWro: vaststellen structuurvisie / omgevingsplan	7
2	Wettelijke opgave 2: Ecologische hoofdstructuur	13
3	Wettelijke opgave 3: Vergunningverlening en handhaving milieuwetgeving	17
4	Wettelijke opgave 4: Beheer en onderhoud provinciale wegen	23
5	Wettelijke opgave 5: Implementatie Kaderrichtlijn Water	27
6	Wettelijke opgave 6: Jeugdzorg	33
7	Wettelijke opgave 7: Financieel toezicht gemeenten	37
8	Randstadopgaven: Randstad Urgent	41
9	Randstadopgaven: Strategische EU- Randstadagenda	45
10	Provinciespecifieke opgaven: Zuidplaspolder	51
11	Provinciespecifieke opgaven: Luchtkwaliteit en Sanering glas	55
12	Provinciespecifieke opgaven: Arbeidsmarkt en onderwijs	61

INLEIDING

Deze bijlage bevat een beschrijving van de individuele opgaven op basis van het analysekader (zie hoofdstuk 5). Dezelfde onderwerpen als in hoofdstuk 5 komen aan de orde, maar nu toegespitst op de individuele opgaven. De basis voor deze bijlage is de factsheet van de opgave, aangevuld/verrijkt met de meningen en opvattingen die in de visitatiegesprekken aan de orde zijn gekomen voor de betreffende opgave. De beschrijving van deze onderwerpen kan per definitie niet meer gegevens bevatten dan in de factsheets en de verslagen opgenomen.

Wettelijke opgaven:

1. nWro: vaststellen structuurvisie/omgevingsplan
2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
3. Vergunningverlening en handhaving milieuwetgeving
4. Beheer en onderhoud provinciale wegen
5. Implementatie Kaderrichtlijn Water
6. Jeugdzorg
7. Financieel toezicht gemeenten

Randstadopgaven:

1. Programma Randstad Urgent
2. Strategische EU-Randstadagenda

Provinciespecifieke opgaven:

- Zuidplaspolder
- Duurzaamheid
- Arbeidsmarkt & Onderwijs

1

WETTELIJKE OPGAVE 1: NWRO: VASTSTELLEN STRUCTUURVISIE / OMGEVINGSPLAN

De provincie Zuid-Holland heeft besloten om te komen tot een structuurvisie, zoals die als verplichting vanuit de nieuwe Wro voortvloeit. De structuurvisie geeft meerjarige zekerheid over de ruimtelijke ontwikkelingen die de provincie nastreeft. Dit betreft de inhoud (bijvoorbeeld ruimtelijke kwaliteit) en de sturing door en de rol van de provincie inclusief het bijbehorend instrumentarium, uitvoerings- en investeringsprogramma.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De volgende uitgangspunten structuurvisie zijn in de bestuursopdracht geformuleerd:

1. Eén integrale ruimtelijke structuurvisie voor Zuid-Holland;
2. Ruimtelijk beleid tot 2020 met een doorkijk naar 2040;
3. De instrumenten die worden ingezet om de doelen te bereiken, worden benoemd in de uitvoeringsparagraaf;
4. Het accent ligt op sturing vooraf en op sturing op kwaliteit.

De doelstelling luidde:

De kern van Visie op Zuid-Holland is een samenhangend stedelijk en landschappelijk netwerk realiseren dat de economische concurrentiepositie versterkt. Duurzame ontwikkeling en klimaatbestendigheid zijn belangrijke pijlers. Goede bereikbaarheid, een divers aanbod van woon- en werkmilieus in een aantrekkelijk landschap met ruimte voor natuur en water zijn kenmerkend voor de provincie. Een brede landbouw is drager van het landschap.

De doelstelling en uitgangspunten zijn als volgt uitgewerkt:

1. Proactieve sturing via provinciale belangen.
2. Sturing door te ordenen via kaartbeelden, programma's en projecten te ontwikkelen, te agenderen en onderzoek uit te voeren.
3. "Lokaal wat kan, provinciaal wat moet". De provincie geeft het lokale bestuur ruimte bij de ruimtelijke inrichting maar stelt voor een aantal onderwerpen ook kaders hiervoor.
4. De structuurvisie bindt de provincie en werkt via diverse middelen, onder andere de Verordening Ruimte, door naar gemeenten.

Output

De volgende planning is vooraf bepaald:

- plan van aanpak vastgesteld door Gedeputeerde Staten (november 2007).
- informele gespreksronde (ambtelijk) met gemeenten, waterschappen, Rijk en regio's (zomer 2008).
- startnotitie Nota Provinciaal Belang vastgesteld door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. (november 2008).

- Gedeputeerde Staten bespreekt startnotitie ambtelijk en bestuurlijk met andere overheden. Leidt tot vaststellen Conceptontwerp Structuurvisie door Gedeputeerde Staten (december 2008).
- Provinciale Staten ontvangt het Conceptontwerp ter info (januari 2009).
- “Week van Zuid-Holland” als brede consultatieronde (inwoners, overheden, maatschappelijke organisaties) t.b.v. het opstellen van de Ontwerpstructuurvisie (januari 2009).
- vaststellen Ontwerpstructuurvisie Gedeputeerde Staten (april 2009).
- ambtelijk en bestuurlijk overleg n.a.v. vaststellen Ontwerpstructuurvisie Gedeputeerde Staten (mei 2009).
- Inspraakperiode met inloopavonden en consultatie van maatschappelijke organisaties (november 2009-januari 2010).
- verwerking ingekomen zienswijzen in nota van beantwoording en aanpassing ontwerp (februari-maart 2009).
- Bestuurlijk overleg (maart-april 2009).
- vaststellen Structuurvisie, Verordening Ruimte en uitvoeringsprogramma in Gedeputeerde Staten (april 2010).
- vaststellen Structuurvisie, Verordening Ruimte en uitvoeringsprogramma in Provinciale Staten (juni 2010).

Terugkijkend wordt geconstateerd dat alle geprogrammeerde activiteiten zijn uitgevoerd, maar dat er wel vertraging is opgelopen door het ingrijpen van Provinciale Staten.

Outcome

Een brede discussie heeft plaatsgevonden waardoor inzichten zijn verkregen. Ook is bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak ontstaan voor de visie. Het maatschappelijk effect is nog niet zichtbaar omdat de Structuurvisie nog moet worden vastgesteld.

Doelbereik

Het is gelukt een integrale, samenhangende visie op te stellen voor de gehele provincie, afgestemd met interne en externe partijen. Echter in de planning van de activiteiten is vertraging opgelopen.

Visievorming

Er is een ambtelijke projectorganisatie bestaande uit een kernteam en een groter projectteam. Het kernteam overlegt wekelijks en bestaat uit de projectleider, deelprojectleiders en een secretaris. Het projectteam komt ook wekelijks bijeen en bestaat uit het kernteam aangevuld met deskundigen uit de afdeling.

Interne afstemming van sectoraal- en afdelingsbeleid naar één integrale visie. Dit is georganiseerd via adviestrajecten met sector contactpersonen; bijeenkomsten en schriftelijke inbreng.

Externe afstemming met andere overheden (maatschappelijk, ambtelijk en bestuurlijk), maatschappelijke organisaties en inwoners van Zuid-Holland. Dit is georganiseerd via zogenaamde ambtelijke, bestuurlijke, maatschappelijke tafels en de Week van Zuid-Holland.

Integraliteit en consistentie

Door ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren wordt de integraliteit bewaakt. Ook deze zijn vastgelegd aan het begin van het proces door Gedeputeerde Staten. Het provinciaal vigerend beleid is uitgangspunt geweest bij het opstellen van de structuurvisie, tegen het licht gehouden van maatschappelijk trends en ontwikkelingen. Vastgesteld beleid van andere overheden/organisaties is bekeken, besproken, afgewogen en zo in de structuurvisie geïmplementeerd.

Slagvaardigheid

Het eindresultaat is met vertraging opgeleverd.

Belangenbehartiging

In verschillende fases van het project heeft overleg plaatsgevonden met andere partijen zoals overheden op ambtelijk en bestuurlijk niveau, maatschappelijke organisaties. Dit proces is in een communicatiestrategie vastgelegd.

Doelmatigheid*Proportionaliteit*

In de uitvoeringsstrategie geeft de provincie aan hoe zij haar provinciale belangen en bijbehorende ambities gaat realiseren, zodat voor iedereen duidelijk is waar de provincie voor staat en hoe zij haar instrumenten gaat inzetten om de provinciale belangen veilig te stellen en te ontwikkelen. Bij deze strategie is 'Lokaal wat kan en provinciaal wat moet' het uitgangspunt.

In de uitvoeringsstrategie wordt ook ingegaan op de drie sporen die de provincie onderscheidt in de uitvoering: ordenen, ontwikkelen en onderzoeken en agenderen. Aan de hand van de veertien provinciale belangen en de daaruit voortkomende ambities wordt aangegeven hoe de provincie, via deze drie sporen, deze ambities wil gaan realiseren

Het totaal van de inspanningen in termen van budget, capaciteit, rolkeuze, instrumenten lijkt in balans met het maatschappelijke effect.

Adequate organisatie

De wijze waarop de uitvoering intern en extern is georganiseerd, is toegesneden op het bereiken van de doelstellingen. Voor zover de Visitatiecommissie kan vaststellen is het proces om te komen tot een vastgesteld Structuurvisie vooraf goed gepland, maar in de uitvoering is sprake van vertraging. Deze vertraging is veroorzaakt door ingrijpen van Provinciale Staten. Provinciale Staten hebben op twee momenten (2008 en 2009) aangegeven dat de tussenproducten 'onvoldoende rijp waren voor besluitvorming'. In mei 2008 oordeelde de Statencommissie dat het hoofdlijndocument onvoldoende kaderstellend en richtinggevend was. Dit heeft geleid tot een tussenstap: de opstelling van de nota Provinciaal Belang, dat de kaders voor de structuurvisie bevat. Deze nota is in november 2008 door Provinciale Staten vastgesteld.

In april 2009 is naar aanleiding van de discussie in de Statencommissie besloten de ontwerpstructuurvisie en de ontwerpverordening nog niet ter inzage te leggen. Met name de voorontwerp verordening werd 'onvoldoende rijp geacht voor besluitvorming'. In plaats van terinzagelegging is toen besloten om de periode mei tot

en met augustus te gebruiken om de sturingsfilosofie aan te scherpen, een juridisch-planologische check uit te voeren en consultaties te houden met externe partners.

Uitvoerbaarheid

Er is een uitvoeringsstrategie vastgelegd in de bestuursopdracht. Partners zijn betrokken bij evaluatie en in interactief proces. Zie hiervoor de beschrijving onder het kopje *output*.

Budget

Voor het opstellen van de Structuurvisie is een projectbudget beschikbaar van €1.457.000 over drie jaar. Personele lasten bedragen gemiddeld tien fte á €79.106,- per jaar (is middensom schaal 12). Het budget was voldoende.

Instrumenten

De ingezette instrumenten zijn: ambtelijk en bestuurlijk overleg en diverse communicatieactiviteiten (nieuwsbrief, internet, media etc).

Capaciteit

De capaciteit bedraagt gemiddeld tien fte van gemiddeld schaal 12, bestaande uit het projectteam en personele inzet bij andere sectoren.

Tijdigheid

De Structuurvisie wordt, zoals reeds naar voren is gekomen, met vertraging opgeleverd.

Rolkeuze

De provincie werkt met drie rollen: ordenen, ontwikkelen, onderzoeken en agenderen.

Voortgangsbewaking

De voortgang wordt bewaakt aan de hand van de planning en tussenproducten uit de bestuursopdracht.

Rechtmatigheid

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten hebben de opdracht (startnotitie Provinciaal Belang) vastgesteld met daarin de kaders. Bij wijziging hiervan wordt dit voorgelegd en vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten worden geïnformeerd.

Organisatorische samenwerking

Als het gaat om de organisatorische samenwerking, gaat het om de vraag of Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en/of de ambtelijke organisatie op een adequate wijze samenwerking zoeken met externen, partners, andere overheden et cetera om het behalen van de doelstellingen te beïnvloeden. In de projectstructuur met externe consultatie is de organisatorische samenwerking belegd. Desondanks is in april 2009 besloten dat het proces van externe consultatie deels moest worden overgedaan, voorafgaand aan de officiële inspraak.

Democratisch functioneren

Besluitvorming transparant en adequaat

De gemeenschappelijke basis voor de Structuurvisie, het Waterplan en het Actieprogramma Klimaat en Ruimte is verwoord in het Hoofdlijndocument. Op 18 juni 2008 is dit document besproken in de Statencommissie. De Statencommissie oordeelde dat het document niet voldoende kaderstellend en richtinggevend was. Gemist werd de uitwerking van het provinciaal belang en een voorstel voor gebruik van instrumenten. In oktober 2008 is de nota Provinciaal Belang besproken dat de kaders bevat voor de Structuurvisie.

In mei 2009 is de conceptvisie besproken in de Statencommissie. Provinciale Staten heeft besloten om de structuurvisie nog niet ter inzage te leggen. Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten een aantal maanden de tijd gegeven om de sturingsfilosofie te verbeteren, een extra externe consultatieronde te houden en een juridische toets te doen. Op 22 september is Gedeputeerde Staten akkoord gegaan, op 28 oktober ligt de visie voor bij de Statencommissie, waarna het de inspraak in kan.

Verantwoording

De verantwoording heeft plaatsgevonden binnen de projectstructuur en naar Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Dit houdt in het voorbespreken van diverse stukken en het bespreken en vaststellen van de periodieke voortgang. Er is wekelijks overleg met de gedeputeerde via memo's met aandachtspunten.

Wijzigingen in de planning worden door Gedeputeerde Staten vastgelegd en Provinciale Staten wordt hierover geïnformeerd. Provinciale Staten wordt geïnformeerd over de stand van zaken en er worden technische vragenuren georganiseerd. Ook vindt procesafstemming plaats tussen griffie en projectorganisatie.

Democratische legitimiteit

Draagvlak creëren

Partners konden aan de hand van concrete verzoeken informatie krijgen of hun punten inbrengen. Daarnaast konden zij via de reguliere inspraak reageren. Er hebben ambtelijke gespreksronden met het Rijk en in regionaal verband met gemeenten, waterschappen en regio's plaatsgevonden.

Actieve consultatie

De doelen die Zuid-Holland stelt in de structuurvisie, worden gezamenlijk met externe partijen gerealiseerd. Zo zijn in de uitvoering de Zuid-Hollandse gemeenten de belangrijkste partner. Het proces is er daarom expliciet op gericht deze partijen op informerende én consulterende wijze te betrekken bij de structuurvisie. Hiervoor is een participatie- en communicatiestrategie opgesteld.

Zo zijn er (naast ambtelijke gesprekken) in verschillende rondes "bestuurlijke tafels" georganiseerd, waarbij met de lokale bestuurlijke partners wordt gepraat. Ook is een "maatschappelijke tafel", specifiek voor maatschappelijke organisaties opgezet. Daarnaast is in de laatste week van januari 2009 de "Week van Zuid-Holland" georganiseerd. Deze week richtte zich op verschillende doelgroepen, waaronder bestuurlijke partners, maatschappelijke organisaties en burgers.

Tijdens de inspraakperiode (november 2009 - januari 2010) zoekt de provincie de burger op in zes regionaal georganiseerde inspraakavonden.

Kenbaarheid

De activiteiten in het kader van de Structuurvisie worden via de website, een nieuwsbrief, huis-aan-huisbladen, gespreksrondes, de week van Zuid-Holland, een inspraakperiode met inspraakavonden kenbaar gemaakt.

2

WETTELIJKE OPGAVE 2: ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Ten behoeve van realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient de provincie gronden te verwerven, in te richten en te beheren. Hierover zijn via een bestuursovereenkomst afspraken gemaakt met het Rijk.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De doelstellingen voor de provincie voor 2018 zijn:

- 1726 ha nieuwe natuur verwerven
- 3432 ha natuur inrichten
- 22.014 ha natuur beheren.

Output

Voor de periode 2007-2013 zijn in het pMJP (provinciaal meerjarenprogramma) verschillende projecten met een EHS-opgave geprogrammeerd: Deltanatuur, IODS, Krimpenerwaard, Zuidplaspolder, Projecten Stadsregio Rotterdam Goeree Oude Leede en Nieuwe Driemanspolder.

Outcome

Doel van het beleidsveld natuur binnen de afdeling Water en Groen is het ontwikkelen en duurzaam veilig stellen van robuuste ecosystemen die horen bij de Zuid-Hollandse biotische en abiotische kenmerken.

Doelbereik

De doelstellingen 2007-2013 dreigden niet gehaald te worden, vanwege moeilijk te verwerven gronden. Daarom heeft Zuid-Holland dit voorjaar een herijking uitgevoerd en zullen extra instrumenten (inpassingsplan, meer dan tien procent onteigening en volledige schadeloosstelling) worden toegepast. Hierover heeft Zuid-Holland met de minister afspraken gemaakt. Zuid-Holland is de eerste provincie die heeft uitgesproken dergelijke instrumenten in te zetten.

Visievorming

De EHS is door LNV in de jaren negentig vastgesteld. De uitwerking is door de provincie overgenomen en vastgesteld in Natuurgebiedsplannen. Deze uitwerking heeft ze vervolgens in de streekplannen opgenomen.

Integraliteit

Afstemming vindt plaats via LNV, IPO en terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Zuid-Hollands Landschap). De provincie is

verantwoordelijk voor de aankoop en inrichting. Na inrichting worden de gronden overgedragen aan de terreinbeherende organisaties.

Consistentie

De EHS is in de jaren negentig door LNV ontwikkeld. Voor de vaststelling van de EHS bestond het zogenaamde Relatienotabeleid.

Slagvaardigheid

Op basis van geconstateerde signalen wordt het beleid aangepast. Zo hebben de ontwikkelingen op het vlak van waterbeleid en bodemdaling geleid tot aanpassing van plannen.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Voor de periode 2007-2013 is er vanuit het ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) beschikbaar:

- 77,05 miljoen euro voor beheer
- 62,71 miljoen euro voor verwerving
- 53,65 miljoen euro voor inrichting.

De herijking laat zien dat als rekening wordt gehouden met aangegeven verplichtingen (uitvoeringsovereenkomsten, bestemmingsplannen, etc.) er voor grondverwerving sprake is van een overschrijding. Dat betekent dat per jaarschijf er weliswaar sprake is van een overschrijding maar dat over het totaal van de resterende ILG-periode sprake is van een overschrijding. Om hierin te voorzien is het pMJP herijkt.

Na de herijking is er geen sprake meer van een overschrijding voor verwerving. In 2009 wordt het pMJP voor de onderdelen inrichting en beheer verder geactualiseerd.

De ingezette ambtelijke capaciteit kan als volgt worden becijferd. Vanuit de afdeling Groen wordt circa vijf fte ingezet en vanuit de afdeling Programma's en projecten van de provincie Zuid-Holland circa vijf fte. Daarnaast voert DLG in opdracht van de provincie Zuid-Holland projecten uit. Jaarlijks is voor de deelprogramma's EHS en recreatie 113 duizend uur van DLG (Dienst Landelijk Gebied) beschikbaar.

Adequate organisatie

De uitvoering van de bestuursovereenkomst / pMJP verloopt volgens de provincie conform planning. Knelpunt kan worden gevormd omdat er nog geen ILG afspraken met het Rijk zijn gemaakt voor de tweede ILG-periode 2013 – 2018 en de financiering nog niet bekend is.

Organisatorische samenwerking:

De beleidsontwikkeling vindt plaats in samenwerking met LNV, IPO, waterschappen en gemeenten.

De uitvoering van het beleid vindt plaats in samenwerking met waterschappen, gemeenten, DLG en de terreinbeherende organisaties.

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

Gedeputeerde Staten stuurt op de realisering van de hectares verwerving, inrichting en beheer. Provinciale Staten stuurt op geld (vaststelling subsidieplafonds). Ambtelijk vindt sturing plaats via het ILG (Investeringsfonds Landelijk Gebied) en bijhouden van quotum boekhouding nieuwe natuur.

Binnen de strategische conferenties van Gedeputeerde Staten en directie is de EHS (m.b.t. de herijking) de afgelopen periode een paar keer aan de orde geweest. Portefeuillehouder Gedeputeerde Staten wordt wekelijks via het periodieke werkoverleg met de afdeling Groen geïnformeerd. Besluiten betreffende inrichting worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten besluit over de vaststelling van de Prestatieovereenkomst met DLG (inzet uren DLG). Provinciale Staten hebben de uitvoering aan Gedeputeerde Staten gemandateerd.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Bij de vaststelling van Natuurgebiedsplannen en streekplan zijn informatiebijeenkomsten door de provincie georganiseerd. Consultatie of inspraak heeft meerdere keren geleid tot aanpassing en in de begrenzing. De provincie Zuid-Holland werkt niet, zoals andere provincies, met gebiedscommissies. Verder wordt gecommuniceerd via pers en de website van de provincie.

3

WETTELIJKE OPGAVE 3: VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING MILIEUWETGEVING

De provincie is verantwoordelijk voor een breed scala aan taken op milieugebied: kaderstelling, monitoring, toetsing, toezicht, vergunningverlening en handhaving op het gebied van lucht, geluid, externe veiligheid en bodemsanering. Binnen deze opgave wordt specifiek gekeken naar de vergunningverlening en handhaving.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De provincie Zuid-Holland heeft voor 2009 de onderstaande doelstellingen ten aanzien van de vergunningverlening gesteld:

- 80% van de vergunningen afgehandeld binnen wettelijke termijn;
- (ondermeer) het oplossen van HMC-knelpunten (Hogere Milieu Categorie).

Ten aanzien van handhaving in 2009:

- Uitvoering van 2117 controles;
- Beoordelen en afhandelen van zeven subsidieaanvragen van de regio's in het kader van de coördinatierol samenwerking.
- Uitvoeren auditprogramma in het kader van interbestuurlijk toezicht.

Daarnaast waren voor de afgelopen vier jaar specifieke doelen opgenomen in de Nota Handhaving 2005-2008 op basis van het toen geldende collegewerkprogramma. Voor 2009 zijn prioriteiten benoemd in het samenwerkingsprogramma en het afdelingsplan op basis van PNS/coalitieakkoord, BGWM en de landelijke speerpunten. Het betreft hier onder andere: invoering WABO, toekomstige uitvoering milieutaken, stroomlijning interbestuurlijk toezicht, invoering Luchtvaartwet, BRZO, asbest, grondstromen en Vernieuwing toezicht (feed werken zoals systeemtoezicht, risicogericht werken etc.). In het afdelingsplan zijn hiervoor specifieke doelstellingen opgenomen.

In verband met verschillende ontwikkelingen (onder andere omgevingsdiensten, risicogericht werken, toezicht nieuwe stijl, lastendrukverlaging) is besloten een nieuwe handhavingsnota (liep eind 2008 af) voorlopig aan te houden. Tussentijds wordt wel gewerkt vanuit de nieuwe nota omdat deze is vastgesteld voor de interne processen.

Output

Om de termijnoverschrijding bij vergunningverlening terug te dringen is een kwaliteitsmanagementsysteem opgezet. Daarnaast is de provincie ISO-gecertificeerd. Daarnaast zijn projecten opgezet om de doelstellingen zoals het oplossen van de HMC-knelpunten te realiseren.

De uitvoeringsactiviteiten van de afdeling handhaving worden opgedeeld in vier onderdelen:

1. Duurzaamheid in de leefomgeving.
2. Ontwikkelen en duurzaam beheren van recreatie- en natuurgebieden.
3. Uitvoering geven aan het provinciebrede handhavingssamenwerkingsprogramma.
4. Uitvoering geven aan het Interbestuurlijk toezicht op de kwaliteit van de handhaving bij gemeenten en waterschappen.

Alle vier de onderdelen zijn in uitvoering, handhaving is een cyclisch proces.

Outcome

Vanuit vergunningverlening en handhaving wordt getracht bij te dragen aan een "gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving", door het bevorderen van "duurzaamheid in de leefomgeving". Dit is verwoord in het coalitieakkoord en de programmabegroting. Binnen de organisatie wordt vooral gestuurd op outputindicatoren (KPI's), zoals percentage tijdige verlening en aantallen controles.

Bij handhaving zet de provincie in op beter naleefgedrag, minder klachten van burgers en minder toezichtlast voor bedrijven.

Doelbereik

In 2004 is de provincie voor vergunningverlening gestart met het opzetten van een kwaliteitsmanagementsysteem. In 2005 is dit systeem ISO-gecertificeerd. Sinds de afdeling werkt met het systeem is de termijnoverschrijding elk jaar afgenomen.

2005 : 57 % binnen termijn afgehandeld

2006 : 86%

2007 : 89%

2008 : 87%

Bij handhaving geldt voor 2009 (tweede MARAP) dat de controles op schema liggen.

Visievorming

Het afdelingsmanagement heeft in het kader van het opzetten van het kwaliteitsmanagement een visie gevormd op de vergunningverlening. Dit is opgenomen in het 'Kwaliteitshandboek vergunningen'. De visie op vergunningverlening luidt:

"Vergunningen is een operationele afdeling, die in opdracht van het provinciale bestuur en ten dienste van de samenleving, met de ons ter beschikking staande wettelijke instrumenten (vergunningverlening water en milieu, MER en nazorg) een bijdrage levert aan het verminderen van de milieubelasting en het verhogen van de omgevingskwaliteit in Zuid- Holland."

Bij handhaving is de visie dat door de provincie een goede naleving wordt gestimuleerd, als onderdeel van de algehele inzet van de provincie om de milieuprestaties bij de doelgroepen te verbeteren. Daarbij streeft de provincie naar: "een optimale samenwerking met de ketenpartners. Met minder last voor burgers en bedrijven, de verantwoordelijkheid daar waar hij hoort; een provincie die effectief is en professioneel optreedt." En de provincie wil de beschikbare instrumenten uniform, risicogericht en proportioneel inzetten, "hard waar het moet, verantwoordelijkheid

waar die hoort.” Dit is beschreven in de risicomethodiek en ook opgenomen in het afdelingsplan 2009.

Integraliteit

Op de volgende wijze is door de provincie met betrekking tot vergunningverlening integraliteit nagestreefd:

- Initiatiefnemers, bedrijven, burgers, milieuorganisaties, partners, wettelijke adviseurs worden conform projectplan of anderszins per procedure gemaakte afspraken ingezet.
- Een convenant met koepelorganisatie van afvalverwerkende bedrijven in Zuid-Holland
- Het rijk wordt door ambtelijk en bestuurlijk overleg met VROM-Inspectie en in interprovinciaal verband ingezet.
- DCMR; conform Gemeenschappelijke regeling
- Overige provincies in IPO-verband.
- Met waterschappen en milieudiensten zijn afspraken gemaakt over afstemming van procedures via het zogenaamde 1-loket slootdempingen
- Afspraken provincie met wkb's inzake coördinatie en afstemming Wm-WVO

Bij de handhaving wordt integraliteit nagestreefd middels samenwerkingsstructuren (SOK, ALOM, IPO), convenanten en binnen het landelijk programma Vernieuwing Toezicht.

Consistentie

Vergunningverlening en handhaving zijn bij uitstek opgaven waarop de provincie consistent te werk gaat. Nieuw beleid wordt vanuit het oude beleid opgesteld, hier wordt in de beleidsnota's expliciet aandacht aan besteedt. Vigerende wetgeving wordt als leidend beschouwd en er is sprake van jaarlijkse evaluatie van het handhavingsprogramma.

Slagvaardigheid

Ten aanzien van vergunningverlening probeert de provincie in te spelen op actuele ontwikkelingen middels het agenderen via IPO, overleggen met VROM en belangengroepen, afspraken met de afvalbranche over het vergunningenproces en het via regulier overleg met de betrokken gedeputeerde bespreken van issues. Voor het oplossen van de HMC-knelpunten is een coördinator Industrielawaai aangesteld.

Met betrekking tot de handhaving geldt voor de provincie Zuid-Holland het uitgangspunt dat maatschappelijke ontwikkelingen veelal op landelijk niveau worden voorbereid en door de provincie vertaald worden naar de uitvoering en naar eventuele nieuwe instrumenten.

Belangenbehartiging

Beleidsagenda's van andere overheden welke van invloed zijn op het behalen van eigen doelstellingen worden ambtelijk voorbereid en bestuurlijk besproken met de betrokken gedeputeerde. De voorstellen worden aan Gedeputeerde Staten en indien nodig aan Provinciale Staten voorgelegd. Een voorbeeld is het IPPC project waar een actualisatie

van vergunningen heeft plaatsgehad in overleg met DCMR en VROM. Daarnaast vindt bijvoorbeeld over de haalbaarheid van de (actualiserings)doelstellingen overleg plaats met de VROM-inspectie. En via overleg met andere afdelingen van de provincie Zuid-Holland (Milieu, EZ en RO) vindt beïnvloeding plaats van het RO-beleid van gemeenten en het investeringsbeleid van bedrijfsleven.

Bij handhaving vindt sturing door Gedeputeerde Staten plaats in het kader van de landelijke en provinciale samenwerkingsoverleggen (IPO, ALOM etc.). Ambtelijke sturing vindt eveneens plaats in het kader van de landelijke en provinciale samenwerkingsoverleggen (IPO, ALOM etc.).

Doelmatigheid

Proportionaliteit

De capaciteit voor vergunningverlening is 90,52 fte. Dit is inclusief projecten als HMC-knelpunten. Voor de opgave handhaving is 102 fte beschikbaar.

Het budget voor de afdeling vergunningverlening is 2,85 miljoen euro. Daarnaast zijn voor projecten specifieke budgetten beschikbaar. Zoals voor het project zonebeheer industrielaan: € 250.000 per jaar.

Ten aanzien van handhaving is het uitgavenbudget voor 2009 vastgesteld op 1,82 miljoen euro. Daarnaast wordt een deel van de handhaving uitgevoerd door DCMR. Het budget hiervoor vanuit Zuid-Holland bedraagt 11,54 miljoen euro.

Adequate organisatie

Vergunningverlening gebeurt op basis van een kwaliteitshandboek dat onder andere procesbeschrijvingen en werkinstructies omvat. Hierdoor is een betere bewaking en signalering van termijnen mogelijk.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan drie vergunningenbureaus. Het bureau Procescoördinatie ondersteunt en faciliteert het afdelingshoofd en ondersteunt de bureauhoofden en de medewerkers bij de uitoefening en sturing van de primaire werkprocessen en verzorgt de procedurele afstemming met andere overheden. De medewerkers werken volgens procedures zoals vastgelegd in het kwaliteitshandboek van de afdeling (ISO-gecertificeerd).

De afdeling handhaving is bezig met effectiever en efficiënter te handhaven. Een directe resultante is de in 2007 opgezette vernieuwde risicoanalyse van de afdeling Handhaving. Dit na aanbevelingen van de VROM-inspectie en vanuit eigen inzicht.

Organisatorische samenwerking:

Met DCMR wordt conform de Gemeenschappelijke regeling samengewerkt. Verder worden bij vergunningverlening initiatiefnemers, bedrijven, burgers, milieuorganisaties, partners en wettelijke adviseurs ingezet conform projectplan of anderszins per procedure gemaakte afspraken. Daarnaast worden convenanten gesloten met afvalverwerkende bedrijven, waarbij ook de bedrijven beloofden zich aan aanlevertermijnen en kwaliteit te houden.

De afdeling handhaving heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de belangrijkste handhavingpartners incl. een periodieke overlegstructuur op ambtelijk en bestuurlijk niveau (medeoverheden). Er zijn convenanten afgesloten voor onder andere BRZO-inrichtingen met milieudiensten en de provincie Noord-Holland, met de vereniging voor milieubedrijven (branchevereniging afvalbedrijven), Landaanwinning Tweede Maasvlakte (afspraken met Rijkswaterstaat over toezicht op de concessie tussen Rijkswaterstaat en het Havenbedrijf Rotterdam).

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

Het vergunningverleningsproces wordt aangestuurd door Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten middels de Begroting en de managementrapportages. Daarnaast is door Gedeputeerde Staten de nota Visie Vergunningverlening en Handhaving vastgesteld. Ook het handhavingsbeleid (nota Handhaving) en de risicoanalyse zijn vastgesteld in Gedeputeerde Staten. Op afdelingsniveau wordt gestuurd via afdelingsplannen en MARAP's. Daarnaast zijn er werkoverleggen tussen gedeputeerde en de afdelingen.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Met betrekking tot vergunningverlening worden afspraken gemaakt met onder andere de afvalbranche en met wkb's over afstemming en procedureafspraken waardoor een bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van doelstellingen met betrekking tot de termijnen. De gedeputeerde heeft met regelmaat contacten met de koepel van afvalverwerkende bedrijven en met de Zuid-Hollandse Milieufederatie. Verder is er op ad hoc basis consultatie op basis van verzoeken van bedrijven.

Er vindt geen consultatie plaats met externen voor wat betreft het handhavingsbeleid. Via de vergunningverlener, de toezichthouder, schriftelijk middelen, gesprekken, buurtbijeenkomsten, de milieutelefoon, de zwemwatertelefoon en de website worden bedrijven en burgers op de hoogte gehouden.

4

WETTELIJKE OPGAVE 4: BEHEER EN ONDERHOUD PROVINCIALE WEGEN

De provincie realiseert, binnen haar invloedssfeer, vlot en veilig verkeer door Zuid-Holland. Dit doet ze ondermeer door het beheer en onderhoud van de provinciale wegen op orde te houden. De provincie beheert wegen, fietspaden, openbaar vervoerinfrastructuur, vaarwegen en gebouwen. Onderdeel van dit beheer is de wettelijke zorgplicht om deze kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Deze opgave concentreert zich op het beheer en onderhoud van wegen.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

Zuid-Holland heeft in het Coalitieakkoord als doelstellingen geformuleerd:

- Een goede doorstroming op het (vaar)wegennet;
- Goed en duurzaam inrichten en onderhouden van provinciale (vaar)wegen; alle provinciale (vaar)wegen dienen te voldoen aan de kwaliteitseisen behorende bij de functie van de (vaar)weg;
- Hogere verkeersveiligheid: substantiële vermindering van dodelijke slachtoffers en alle provinciale wegen dienen te voldoen aan de eisen van het concept 'duurzaam veilig';
- Duurzaam goederenvervoer (onder andere ongestoorde logistieke verbindingen) met beperkte veiligheidsrisico's;
- Een uitgebreid fietspadennetwerk: toenemende groei fietsverkeer;
- Goede aansluiting hoofdwegennet op onderliggend wegennet

Output

De uitvoeringsprojecten zijn opgenomen in het meerjarenprogramma Groot Onderhoud Wegen en Vaarwegen, het daarvan afgeleide jaarprogramma Groot Onderhoud Wegen en Vaarwegen. Tevens de projecten benoemd in het MPI Verkeersveiligheid.

Outcome

De provincie Zuid-Holland beoogt de volgende effecten te bereiken:

- Integraal, trajectgewijs uitvoeren van werken met als gevolg minder onderhoud en dus minder hinder voor het weg- en vaarwegverkeer.
- Minder ongevalslachtoffers.
- Uitbreiding van fietsvoorzieningen.
- Betere doorstroming van het weg- en vaarwegverkeer door implementeren van maatregelen op het gebied van dynamisch verkeersmanagement.

Doelbereik

Gemeten over vier jaar (2008-2011) verloopt circa 75% (53 van de 72) van de wegenprojecten naar verwachting. De achtergrond hiervan is gelegen in langere doorlooptijden van diverse procedures. Dit wordt verantwoord in de rapportage voortgang programma Wegen en Vaarwegen 2008-2011.

De planmatige, integrale en trajectgewijze aanpak van het meerjarige groot onderhoud is door de Randstedelijke Rekenkamer als positief beoordeeld in hun rapport Onderhoud Onderbouwd. Het aantal kilometers onderhouden weg en oevers ligt in 2009 circa 40% hoger dan in 2008 en is ruwweg drie keer zo hoog als in 2006, voor het coalitieakkoord. Met het programma wordt het achterstallig onderhoud (dit was 15-17%) nu ingelopen. De uitvoering van het meerjarige onderhoudsprogramma ligt op schema.

Visievorming

Uit analyse van de "vroegere" methode van beheer en onderhoud (postzegelgewijs en ad hoc) is de conclusie getrokken dat deze niet meer voldeed voor de provincie Zuid-Holland. Door Gedeputeerde Staten is besloten is het beheer en onderhoud anders in te richten.

Beheer en onderhoud is nu in een maatschappelijke context geplaatst. De weggebruiker dient vlot en veilig van A naar B te kunnen reizen. Er wordt programmagestuurd gewerkt. Het onderhoud wordt integraal benaderd, waarbij functionaliteit centraal staat. Verbeteringen worden zoveel mogelijk meegenomen. De beheerplannen, de meerjarenprogramma's en trajectstudies vormen gezamenlijk een instrument om te plannen, te programmeren, te begroten en te sturen. Op deze manier kan aan het bestuur, de politiek en de samenleving de bijdrage van het beheer en onderhoud aan de maatschappij worden verantwoord.

Integraliteit

Er wordt overleg gevoerd met Swingh, Nexus, Stadsregio Rotterdam, Stadsgewest Haaglanden. Daarnaast wordt in het kader van bijvoorbeeld afstemming van het onderhoud overleg gevoerd met gemeenten, andere provincies, Rijk (Rijkswaterstaat), waterschappen en branche- en belangenorganisaties (ANWB, Fietsersbond, Schuttevaer, K&L-beheerders et cetera). Tevens heeft de provincie zitting in het IPO en het GONZ, neemt zij deel aan CROW-werkgroepen en is zijn mede initiatiefnemer van de landelijke WOW-dag.

Consistentie

Bij de totstandkoming van de beheerplannen is al het bestaande beleid en wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, bereikbaarheid en omgevingskwaliteit samengevoegd (Provinciaal Verkeers en Vervoers Plan (PVVP), Nota Vaarwegen en Scheepvaart, richtlijnen CROW, richtlijn Vaarwegen, referentiedocument en Handboek ontwerpcriteria wegen et cetera).

Slagvaardigheid

Om er voor te zorgen dat maatschappelijke ontwikkelingen m.b.t. deze opgave snel worden geagendeerd en worden omgezet in concrete activiteiten zijn er op diverse

niveaus reguliere overleggen met diverse partijen zoals: Stadsregio Rotterdam, Stadsgewest Haaglanden, gemeenten, andere provincies, Rijk (Rijkswaterstaat), waterschappen en branche- en belangenorganisaties (ANWB, Fietsersbond, Schuttevaer, K&L-beheerders et cetera). Tevens heeft de provincie zitting in het IPO en het GONZ, neemt zij deel aan CROW-werkgroepen en is zijn mede initiatiefnemer van de landelijke WOW-dag.

Belangenbehartiging

Belangenbehartiging vindt voornamelijk plaats door het ambtelijk apparaat. Gedeputeerde Staten behartigt de belangen van de provincie door middel van werkbezoeken aan de regio's. Binnen het IPO vindt op reguliere basis ambtelijk overleg plaats. Daarnaast wordt in het kader van de integrale benadering van het beheer en onderhoud overleg gevoerd met alle betrokken om zoveel mogelijk draagvlak te creëren voor de eigen provinciale ambities (en andersom). In feite is dit een wisselwerking tussen de diverse overheden.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Voor deze opgave is een jaarlijks budget beschikbaar van: 54 miljoen euro (2008), 55 miljoen euro (2009), 71 miljoen euro (2010), 69 miljoen euro (2011) en 52 miljoen euro (2012).

Het aantal basis fte's voor DBI bedraagt 276,6. Ten behoeve van de uitvoering van alle programma's zijn (tijdelijk) 38 fte's extra beschikbaar (flexibele schil) (Peildatum 1 januari 2008).

Adequate organisatie

DBI is in 2003 opgericht op Beheer & onderhoud een 'boost' te geven. Er zijn toen veel nieuwe mensen binnengekomen. De inzet werd ondermeer dat er planmatig beheer en groot onderhoud gepleegd zou moeten gaan worden.

Daarnaast heeft het nieuwe college in 2007 het offensief ingezet om het achterstallig onderhoud aan te pakken. Het aantal kilometer onderhouden wegen ligt inmiddels drie maal hoger dan in 2006, voor het coalitieakkoord.

Organisatorische samenwerking:

Er wordt met diverse partijen samengewerkt op het gebied van:

- Afstemming van werkzaamheden (rijk, waterschappen, gemeenten)
- Gecombineerd uitvoeren van werkzaamheden (rijk, waterschap, gemeenten)
- Afspraken over financiële bijdragen (rijk, waterschap, gemeenten, stadsregio's)
- Formuleren van beleid (stadsregio's, belangenorganisaties zoals ANWB, Fietsersbond, Schuttevaer, etc).

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

De doelstellingen zijn vastgelegd in beheerplannen. Hierbij zijn twee fasen doorlopen.

Achtereenvolgens:

- Implementatie van de beheersystematiek in de beheerplannen; vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 28 februari 2006
- Implementatie van de nota budgetbehoefte ten behoeve van beheer en onderhoud; vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 30 januari 2007. De budgetbehoefte is opgenomen in het coalitieakkoord voor de periode 2008-2011.

Over de voortgang worden Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten geïnformeerd door middel van MARAP's, de voorjaarsnota en de najaarsnota. En op aanvraag wordt Provinciale Staten geïnformeerd (buiten de MARAP's om) bijvoorbeeld tijdens een excursie/werkbezoek.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Als er wettelijke procedures nodig zijn, dan worden deze door de provincie gevolgd. Dit betreft dus consultatie op individuele projecten. Op het actieprogramma heeft geen consultatie plaatsgevonden. Wel zijn hiervoor omgevingsmanagers geraadpleegd, die op de hoogte zijn van de signalen in het district. Er vindt intensieve communicatie plaats in de vorm van omgevingsmanagement met burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven via websites, publicaties in bladen en bouwboarden langs de weg of vaarweg over uitvoering van werkzaamheden. Ook een trajectstudie wordt ingezet als communicatiemiddel om plannen, ideeën of voornemens van de provincie kenbaar te maken.

5

WETTELIJKE OPGAVE 5: IMPLEMENTATIE KADERRICHTLIJN WATER

In het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), die gericht is op chemische en ecologische kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, is de provincie als gebiedsregisseur verantwoordelijk voor het bepalen van de kaders: het vaststellen van chemische en ecologische doelen en maatregelen voor water die in het Omgevingsplan en het landelijke stroomgebiedbeheersplan worden opgenomen. De provincie houdt toezicht op de uitvoering van deze maatregelen door het waterschap.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De doelstellingen hebben betrekking op de totstandkoming van het Waterplan KRW. De doelen die moeten zijn gerealiseerd betreffen:

- in 2009 zijn de KRW-wateren begrensd en voorzien van een realistische doelstelling en maatregelenpakket;
- in 2009 zijn ook de overige wateren begrensd en voorzien van een realistische doelstelling en maatregelenpakket;
- in 2009 is aan de waterparels waarvoor dit maatschappelijk haalbaar is, de functie "waternatuur" en eventueel de status KRW water toegekend, inclusief de bijbehorende doelstellingen en eventuele beschermingszones. De doelstellingen, begrenzingen en beschermingszones van bestaande waternatuur zijn geëvalueerd en zonodig bijgesteld;
- in 2009 is aan alle natte natuurelementen die hiervoor in aanmerking komen de functie "beschermingszone natte landnatuur" toegekend, inclusief bijbehorende doelstellingen;
- eind 2006 zijn monitoringprogramma's voor de KRW wateren opgesteld en in 2007 zijn deze operationeel
- de waterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de waterkwaliteit in het ijkjaar 2000 of een latere betere kwaliteit;
- in 2009 zijn de altijdgoed maatregelen maximaal uitgevoerd;
- uitvoering geven aan de intenties zoals afgesproken in het Deltamemorandum. Startend met het opstellen van een Uitvoeringsagenda voor de Zuidwestelijke delta in 2006 welke aangeboden wordt aan de rijkspartners.

Voor de langere termijn gelden de volgende doelstellingen:

- uiterlijk in 2015 voldoen de beschermde gebieden aan de bijbehorende doelstellingen zijn de doelstellingen voor prioritair stoffen voor alle wateren gerealiseerd en zijn de bijbehorende maatregelenpakketten uitgevoerd;

- in beginsel voldoen alle wateren in 2015 aan de doelstellingen die eraan toegekend zijn of uiterlijk in 2009 worden toegekend en zijn de bijbehorende maatregelenpakketten uitgevoerd;
- 2021 en uiterlijk 2027 gelden als termijnen voor de wateren (uitgezonderd beschermde gebieden en realisatie doelstellingen prioritair stoffen) waarvoor in 2009 al duidelijk is geworden dat het meer tijd vergt om de waterkwaliteitsdoelen te bereiken en de maatregelenpakketten uit te voeren;
- De waterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de waterkwaliteit in het ijkjaar 2000 of een latere betere kwaliteit;
- De provincie Zuid-Holland streeft gezamenlijk met de provincies Noord-Brabant en Zeeland naar een evenwichtige ontwikkeling van de Zuidwestelijke Delta en hanteert daarbij de Integrale visie Deltawateren als agenda voor de toekomst.

Output

De verplichtingen voortvloeiend uit de KRW, worden opgenomen in het BGWM, het uitvoeringsprogramma BGWM (2006-2010), het PWP en het actieprogramma PWP (2010-2015).

Om tot het stroomgebiedsbeheersplan te komen zijn alle procesafspraken bijna uitgevoerd. Eind 2009 worden alle waterplannen formeel vastgesteld.

Outcome

Het provinciale Waterbeleid is KRW-proof geworden. De uitvoering vindt na 2009 plaats. Het waterbeleid is getoetst door het Rijk.

Doelbereik

De visitatiecommissie constateert dat de doelstelling, de totstandkoming van het Waterplan gerealiseerd is. Het proces daartoe is goed verlopen.

Visievorming

De visievorming heeft plaatsgevonden binnen het RBO, binnen discussies met Statenleden en binnen visievorming op allerlei niveaus (EU, rijk, provincie, waterschap, gebied). Nationaal zijn de Notitie "pragmatische implementatie KRW" en de Decernementen van 2005 en 2006 ontwikkeld. Op regionaal niveau heeft eerst een globale verkenning plaatsgevonden en daarna een detailanalyse. De provincie heeft niet aan alle gebiedsprocessen deelgenomen in verband met capaciteit, er is gekozen voor de gebiedsprocessen met provinciale belangen.

Integraliteit

In het totale KRW-proces is daarin voorzien. Nederland is opgedeeld in zeven deelstroomgebieden. De deelnemende partijen aan het RBO zijn provincies, waterschappen, gemeenten, Rijkswaterstaat, ministerie van Verkeer & Waterstaat en LNV. Er was een formele klankbordgroep die de bestuurders adviseerde. Het resultaat van deze afstemming is een stroomgebiedsbeheersplan waarin alle doelen en maatregelen voor de waterlichamen (grond en oppervlaktewater) in zijn opgenomen. Deze rapportage wordt na formele besluitvorming (nu gaande) toegezonden aan EU. Voor dit formele plan geldt een resultaatsverplichting.

Consistentie

Het huidige beleid geldt als kader. In de brief naar de waterschappen zijn de kaders voorafgaand aan de detailanalyse toegezonden. Er zijn workshops belegd voor de afstemming KRW - N2000.

Opgemerkt wordt dat de ambities van de provincie zijn bijgesteld, alleen datgene wat de provincie kan realiseren is opgenomen in de doelstellingen. Binnen Provinciale Staten wordt daar ook zo over gedacht (ambtelijke verklaring). In het eerdere waterplan zijn hardere normen opgenomen dan in het huidige waterplan.

Slagvaardigheid

Via toezicht op de waterschappen, diverse overlegstructuren (bestuurlijk en ambtelijk) is de vaart in het proces gehouden. Daarnaast gebeurde dit via de goedkeuring van plannen.

Belangenbehartiging

De provincie beïnvloedt de beleidsagenda's van andere partijen. Dit gebeurt door het vastleggen van kaders voor de uitvoering van de KRW, het sturen en het houden van toezicht op de uitvoering van maatregelen door de eigen organisatie en het waterschap, en via RBO's en andere overleggen, voortgangsrapportages, excursies en werkbezoeken.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Bij de planvorming in het kader van de Kaderrichtlijn Water heeft de provincie een (wettelijke) taak. De totale inspanningen van de provincie vergden een beperkte ambtelijke capaciteit. Op basis hiervan kan gesteld worden dat de inspanningen van de provincie proportioneel zijn.

Adequate organisatie

De wijze waarop het proces intern en extern is georganiseerd lijkt goed toegesneden te zijn op het bereiken van de doelstellingen. De externe organisatie is vormgegeven op basis van de landelijke kaders. De provincie heeft niet bij alle gebiedsprocessen aangezet. Alleen bij die gebiedsprocessen waar vooraf is bepaald dat er een provinciaal belang gediend is, is deelgenomen vanuit de provincie.

Uitvoerbaarheid

Vooraf is een invoeringsstrategie opgesteld met aandacht voor middelen, instrumenten en organisatie. Om te komen tot het waterplan zijn er jaarlijks werkplannen per stroomgebied gemaakt. Het Rijk heeft hiertoe het landelijk spoorboek opgesteld. Intern is gezorgd voor het tijdig inbrengen van financiële consequenties in de begrotingsstructuren en afdelingsplannen.

Budget

Het volgende budget voor de periode 2006-2009 is bestemd geweest voor het proces en de inzet van fte's:

Jaar	Materieel	Personeel
2006	€ 149.000,-	pm
2007	€ 185.000,-	2,0 fte
2008	€ 260.000,-	2,1 fte
2009	€ 190.000,-	1,0 fte

Voor de periode 2009-2015 is budget beschikbaar voor de (provinciale) grondwatertaak en budget voor extra inspanningen in bestaande (grootschalige) groen/water projecten.

KRW gerelateerd periode 2009-2015

Grondwater	€ 960.000,-
Oppervlaktewater projecten	€ 7.545.000,-
Synergie	€ 8.788.000,-
Totaal	€ 17.293.000,-

Instrumenten

Het ingezette instrumentarium bestaat uit diverse afstemmingsoverleggen:

- Regionaal Bestuurlijk Overleg waarin provincies, waterschappen, gemeenten (vertegenwoordigd door een aantal ambassadeurs) en het rijk zitting hebben. De voorzitters RBO's stemmen regelmatig af met de staatssecretaris.
- Ambtelijke overleggen (provincies, waterschappen, ambassadeurs provincie en rijk).

Het toezichtinstrument gaat vooral bij de uitvoering van de maatregelen spelen.

Capaciteit

De inzet bedroeg, zoals bovenstaand vermeld, afwisselend 2, 2,1 en 1 fte.

Tijdigheid

De visitatiecommissie constateert dat de planning is behaald.

Rolkeuze

Bij de Kaderrichtlijn heeft de provincie veel verschillende rollen. Zo is zij beleidsbepaler (als mede-opsteller van de doelstellingen), regisseur (de provincies hebben de procesmanager geleverd), stimulator (om andere partijen erbij te houden en toezichthouder (op het waterschap).

Voortgangsbewaking

De voortgang wordt bewaakt aan de hand van de overlegstructuren (RBO, RAO) en het toezicht op de waterschappen.

Rechtmatigheid

De rechtmatigheid van het proces wordt gewaarborgd door het uitvoeren van de toezichthoudende taak van de provincie.

Organisatorische samenwerking

De visitatiecommissie constateert dat in het proces de provincie op adequate wijze heeft samengewerkt met andere partijen. Er is gewerkt volgens de KRW-processtructuur met deelname van diverse overheidspartijen en klankbordgroepen. De visitatiecommissie constateert vanuit het visitatiegesprek met de gemeenten dat de samenwerking tussen de provincie en gemeenten op dit vlak goed verloopt.

Democratisch functioneren*Besluitvorming transparant en adequaat*

Voorafgaand aan het proces is een bestuursopdracht opgesteld en vastgesteld. Verder verloopt het proces van besluitvorming via de vaststelling van de verschillende beleids- en uitvoeringsprogramma's.

Democratische legitimiteit*Draagvlak creëren*

Op stroomgebiedniveau werken Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten samen in Regionale Bestuurlijke Overleggen (RBO's). De provincies hebben hierin een coördinerende rol en de RBO's worden dan ook door een provinciebestuurder voorgezeten. Via een klankbordgroep per stroomgebied zijn maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven betrokken.

Actieve consultatie

Het proces van regionale planvorming is op verschillende niveaus tegelijkertijd gestart, waarbij met name de waterschappen gestart zijn met de gebiedsprocessen. Daarbij zijn per waterschap zes tot tien verschillende gebiedendocumenten opgesteld. In de gebiedsprocessen hebben alle lokale overheden een rol gespeeld. Dit geldt ook voor de verschillende maatschappelijke organisaties zoals LTO en natuur- en milieuorganisaties. De provincie heeft selectief in een deel van de circa veertig gebiedsprocessen in Zuid-Holland geparticipeerd. Daarnaast zijn op initiatief van de provincie Zuid-Holland per waterschap platforms opgericht waarin de provincie (en ook RWS) een vinger aan de pols kunnen houden bij die gebiedsprocessen waarin zij zelf niet participeert.

Op landelijk niveau is op gebiedsniveau van stroomgebied (Rijn-West en Maas) geparticipeerd in RAO (regionaal ambtelijk overleg) en RBO (regionaal bestuurlijk overleg) samen met rijkspartners, waterschappen en gemeenten.

Kenbaarheid

Op provinciaal niveau is de KRW geïmplementeerd in het provinciale Waterplan en de provinciale structuurvisie. Daarvoor zijn de wettelijk voorgeschreven inspraakprocedures doorlopen, dan wel worden deze nog doorlopen (met name wat betreft de structuurvisie). Het Waterplan wordt in november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld.

6

WETTELIJKE OPGAVE 6: JEUGDZORG

Provincies voeren de Wet op de Jeugdbeleid daartoe bekostigd door het Rijk. De provincie bekostigt het Bureau Jeugdzorg en de jeugdzorginstellingen. Het Bureau Jeugdzorg regelt de toegang tot de jeugdzorg, naast de door de provincie gefinancierde jeugdzorg is dat ook de jeugd-ggz, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De provincie koopt zorg voor kinderen, jongeren en ouders bij de jeugdzorginstellingen. Daarnaast maakt de provincies afspraken met gemeenten ten aanzien van de aansluiting tussen het gemeentelijk jeugdbeleid (oa. de centra voor jeugd en gezin) en de jeugdzorg. In de komende jaren wordt landelijk een nieuwe financieringswijze uitgerold.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De provincie Zuid-Holland stelt zich tot doel om aan het eind van 2012 een effectieve en efficiënt werkende keten van jeugdzorg te hebben, waarbij preventie en nazorg een wezenlijk onderdeel vormen. De provincie ondersteunt activiteiten in het preventieve jeugdzorgbeleid en de nazorg om daarmee de instroom in de provinciale jeugdzorg te beperken en de door- en uitstroom te bevorderen. Jeugdzorgaanbieders zullen door efficiënter en effectiever werken meer zorg moeten leveren en de effectiviteit van de behandeling zal verder moeten toenemen. Een nieuwe financieringsystematiek waarbij de jeugdzorgaanbieder wordt gefinancierd op de prijs per product (P) en de aangeboden hoeveelheid (Q) zal de vraag en aanbodrelatie inzichtelijk maken. De provincie stuurt op het toesnijden van het aanbod op de vraag. Bij het verantwoorden van de geleverde prestaties door de verschillende actoren zal het resultaat van de geleverde prestatie (R) leidend worden voor de afrekening. Tenslotte heeft de provincie zich ten doel gesteld om in 2011 de wachttijden voor jeugdigen op zorg terug te brengen tot vijf weken (de landelijke norm is negen weken).

Output

In het uitvoeringsprogramma jeugd 2009 zijn 46 actiepunten geformuleerd op de terreinen:

- preventief jeugdbeleid;
- toegang tot de jeugdzorg;
- aanspraak op jeugdzorg;
- sturing door de provincie.

Alle actiepunten worden in de loop van het jaar opgepakt en uitgevoerd. De uitvoerende organisaties (BJZ, aanbieders) geven aan de provincie aan of activiteiten worden uitgevoerd. Ambtenaren van de provincie hebben hierover doorlopend contact met de uitvoerders.

Outcome

Daar waar jeugdigen en/of hun ouders problemen ondervinden bij hun opgroeien dan wel opvoeden wordt ondersteuning geboden. Uiteindelijk moeten jeugdigen weer zelfstandig deel kunnen nemen aan de samenleving. Later zal die jeugdige zijn/haar eigen kinderen de omgeving moeten kunnen aanbieden waarin zij dan gelukkig, gezond en veilig kunnen opgroeien.

Prestatiegegevens van zorgaanbieders zijn er overigens bijna niet. Deze constatering geldt ook voor de andere provincies. Er zijn alleen aantallen over de jongeren die per jaar een aanbod van de zorginstelling ontvangen. In samenwerking met IPO en de MO-groep wordt gewerkt aan een landelijk monitorsysteem. De oplevering daarvan is maanden vertraagd

Doelbereik

Er is preventief aanbod voor opvoed- en opgroei-ondersteuning aanwezig bij gemeenten. Er is de mogelijkheid om toegang tot de jeugdzorg te verkrijgen via bureau jeugdzorg. Er zijn voldoende meldpunten voor kindermishandelingen. Daar waar noodzakelijk wordt in het kader van de jeugdbescherming en jeugdreclassering begeleiding geboden. Er is een gedifferentieerd aanbod van provinciaal geïndiceerde jeugdzorg in Zuid-Holland.

Het ingezette jeugdoffensief heeft in 2008 geleid tot een uitbreiding van de capaciteit bij de jeugdzorgaanbieders. Ook het aanbod niet-geïndiceerde jeugdzorg nam toe. Naast uitbreiding van de capaciteit heeft de provincie aandacht besteed aan kortere doorlooptijden binnen bureau Jeugdzorg door aanpak van de bureaucratie. Toch wordt de doelstelling van het jeugdoffensief- om de wachttijd voor jongeren terug te dringen tot maximaal acht weken – niet gehaald. Over het jaar 2008 zijn 2.637 eerste indicaties provinciale jeugdzorg ontvangen en het aantal jongeren dat meer dan negen weken moest wachten, bedroeg 333. Wel is de trend gekeerd: eind 2007 was dat aantal nog 584.

Met het programmaministerie van Jeugd en Gezin is overeengekomen dat er meer cliënten in de jeugdzorg worden geholpen. Bij een groei van circa acht procent is voldoende budget beschikbaar om eind 2009 geen cliënten langer dan negen weken op de wachtlijst te hebben. De lange termijn-doelstelling van vijf weken in 2011 wordt waarschijnlijk gehaald.

Visievorming

Visievorming heeft plaatsgevonden door middel van een aantal bijeenkomsten met het veld, consultatie over het concept kader en beleidsvorming in Provinciale Staten.

De essentie van de visie is als volgt: Er dient een goed werkend preventief jeugdhulpaanbod aanwezig te zijn in Zuid-Holland. Dit aanbod is dusdanig vormgegeven dat een indicatie wordt afgegeven waarmee de cliënt snel, effectief en efficiënt zijn zorgaanspraak kan benutten. De provincie zorgt voor een samenwerkende efficiënte en effectieve keten (van preventie tot nazorg), die adequaat en transparant wordt aangestuurd, gefinancierd en verantwoord.

Integraliteit

De integraliteit is wettelijk in de Wet op de jeugdzorg vastgelegd. Het beleid wordt vormgegeven in samenspraak met gemeenten en na consultatie met ketenpartners.

Consistentie

Het jeugdoffensief is in het coalitieakkoord vastgelegd. Koppeling vindt ook plaats met het landelijk beleidskader jeugd en het in de vorige periode opgestelde beleidskader en daaruit voortkomende uitvoeringsprogramma's. In zowel het beleidskader als het uitvoeringsprogramma zijn de diverse speerpunten opgenomen en in acties uitgewerkt. Ook is verdere uitvoering gegeven aan hetgeen in het landelijk beleidskader door de minister voor Jeugd en Gezin is voorgeschreven

Slagvaardigheid

Er is regelmatig bestuurlijk en ambtelijk overleg met gemeenten en zorgorganisaties waarin ontwikkelingen aan de orde komen. Daarnaast organiseert de provincie werkconferenties met het veld over specifieke onderwerpen. Ook heeft de provincie heeft een speciaal innovatiebudget waarmee nieuwe ontwikkelingen worden gestimuleerd. Verder zijn voorbeelden van slagvaardig optreden door de provincies de nazorgtrajecten binnen gemeenten, de speciale opvang/trajecten voor slachtoffers van loverboys, digitale hulpverlening, uitbreiding van het casemanagement door Bureau Jeugdzorg en het realiseren van nieuw zorgaanbod.

Belangenbehartiging

De inbreng van Provinciale Staten is geregeld in de Wet op de jeugdzorg. Provinciale Staten stellen het beleidskader vast. Daarnaast wordt elk kwartaal de beschikbare beleidsinformatie en het uitvoeringsprogramma besproken. Ook de aansturing door Gedeputeerde Staten is geregeld in de Wet op de jeugdzorg: vaststelling van het uitvoeringsprogramma, de subsidieverstrekking en de vaststelling van de kwartaal beleidsinformatie. Daarnaast is er geregeld bestuurlijk overleg over de voortgang en het nakomen van de afgesproken resultaten.

Ambtelijk worden de belangen van de provincie behartigd door de bespreking van de jaarplannen van zorgaanbieders en de verantwoording van verstrekte subsidies op basis van controleprotocollen. Tevens vindt overleg plaats over beleidsinformatie, stand van zaken wachtlijsten, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen.

Doelmatigheid*Proportionaliteit*

Het budget in Zuid-Holland bedraagt in 2009 circa 152.500.000 euro. Hiervan is circa 25.500.000 euro autonoom. Het budget zal in de komende jaren dalen. Gerelateerd aan het aantal jeugdigen in de provincie (exclusief Haaglanden en de stadsregio Rotterdam) ligt het budget onder het gemiddelde van de Randstadprovincies. Geconstateerd wordt dat de Rijksmiddelen ontoereikend zijn omdat de vraag groter is dan het aanbod dat door het Rijk wordt bekostigd.

Adequate organisatie

De ambtelijke capaciteit belast met de jeugdzorg bedraagt 12,7 fte. De ambtelijke inzet per honderd duizend jeugdigen is gemiddeld vergeleken met de andere Randstadprovincies. De formatie is formeel twee fte hoger; hiervoor wordt geworven.

Rolkeuze

De provincie vervult de rol van beleidsbepaler, regisseur, stimulator en belangenbehartiger. Het toezicht op de kwaliteit ligt bij de Inspectie Jeugdzorg. De provincie controleert de rechtmatige en doelmatige besteding van de door haar verleende subsidies.

Organisatorische samenwerking

Bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma worden Bureau Jeugdzorg, de jeugdzorgaanbieders, de gemeenten en andere partners betrokken. Dit gebeurt door middel van bestuurlijk overleg, werkconferenties en schriftelijke reacties.

De provincie plant en financiert de diverse instellingen met behulp van subsidiebeschikkingen, terugkoppeling via kwartaalrapportages en de afrekening op behaalde prestaties.

Democratisch funtioneren

Bestuurlijk proces

De basis voor het beleidskader ligt in de ambities die de provincie Zuid-Holland zich heeft gesteld in het coalitieakkoord en het provinciaal jeugdoffensief. Daarop is door Provinciale Staten is in januari 2008 een Uitgangspuntennotitie Beleidskader Jeugd 2009-2012 vastgesteld. Hierin zijn elf uitgangspunten vastgelegd. Door verschillende actoren, die betrokken zijn bij de jeugd, zijn in twee zogeheten 'Spoorwegbijeenkomsten' voor preventief jeugdbeleid en geïndiceerde zorg - met als motto "Op het juiste spoor?!" - gedachten en ideeën aangereikt. Het concept Beleidskader en het concept Uitvoeringsprogramma zijn naar alle ketenpartners en belanghebbenden (inclusief ministeries voor justitie en J&G) gestuurd ter consultatie. De opmerkingen hierop zijn zoveel mogelijk verwerkt. Door Provinciale Staten is het Beleidskader vastgesteld en door Gedeputeerde Staten het Uitvoeringsprogramma. Daarnaast worden door Provinciale Staten themabijeenkomsten en bezoeken aan instellingen georganiseerd. Ook de instellingen en gemeenten die te maken hebben met het jeugdbeleid worden daarin meegenomen. Naar aanleiding van signalen uit de maatschappij dan wel landelijke ontwikkelingen, worden door Provinciale Staten vragen gesteld over specifieke uitvoeringspunten.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Het provinciale beleid en de voornemens worden gepubliceerd op de website van de provincie, het definitieve uitvoeringsprogramma wordt verstuurd aan belanghebbende instellingen en gemeenten. Subsidieregelingen worden gepubliceerd in het provinciale blad.

7

WETTELIJKE OPGAVE 7: FINANCIËEL TOEZICHT GEMEENTEN

Het financieel toezicht op lokale overheden is geregeld in de Provinciewet en Gemeentewet. De wet stelt de lokale overheden zelf verantwoordelijk voor een gezonde financiële situatie. Gedeputeerde Staten letten op het materiële evenwicht op de begroting door te kijken of de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Toezicht vindt vooraf plaats. Vanaf begrotingsjaar 2007 wordt de meerjaren begroting van de gemeenten ook beoordeeld aan de hand van het nieuwe criterium 'Duurzaam Financieel Evenwicht'.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

Door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten zijn geen specifieke doelstellingen vastgesteld. Ingevolge de Gemeentewet, waarin de specifieke kaders zijn vastgelegd, moeten Gedeputeerde Staten een gezonde financiële situatie bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen bewaken om te voorkomen dat zij in een financieel uitzichtloze situatie geraken en daardoor een beroep moeten doen op extra financiële steun van het Rijk (artikel 12-gemeente).

Output

De volgende outputdoelen voor 2009 zijn benoemd:

1. Beoordeling begroting en meerjarenraming en begrotingswijzigingen van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen;
2. Beoordeling van in het kader van de Wet arhi ter goedkeuring ingezonden besluiten;
3. Beoordeling jaarrekening gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen;
4. Beoordeling voorjaarsnota's, kadernota's en bestuursrapportages van de gemeenten;
5. Opstellen van een zogeheten artikel 12-verslag (=rapport over financiële positie van de gemeente) t.b.v. de beheerders van het gemeentefonds (Min.van BZK en Financiën) over artikel 12-gemeente.
6. Betrokken bij artikel 12-onderzoek inzet plegen om in de onderhandelingen met het rijk een goede oplossing voor de financiële problemen te bereiken
6. Opstellen van een herindelingsscan voor drie gemeenten;
7. Opstellen van een begrotingsscan van één gemeente.

Outcome

De outcome wordt door de provincie geformuleerd als: het in stand houden en bevorderen van een gezonde financiële positie van de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Doelbereik

Alle zeven outputdoelstellingen (zie hierboven) zijn eind 2009 bereikt.

Visievorming

Naar aanleiding van de commissie Oosting en de Provincie Nieuwe Stijl hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten hun visie over provinciaal toezicht herijkt.

De visie behelst modernisering op vijf elementen:

1. Risicoanalyse en eigen verklaring gemeenten (groen, licht groen, oranje, rood);
2. Systeem gerichte toetsing m.b.v. risicoanalyse;
3. Faciliteren en begeleiden gemeentelijke herindelingen;
4. Inspelen op wetswijziging afschaffing toezicht op gemeenschappelijke regelingen;
5. Voorstellen koppeling provinciale inzet op kwaliteit lokaal bestuur, bestuurskrachtmetering en financieel toezicht.

Integraliteit

De integraliteit wordt gewaarborgd door de bekendmaking en toezending van het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader "Zichtbaar toezicht" en door jaarlijkse toezending aan gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen van een zogenoemde "begrotingscirculaire".

Consistentie

In het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader "Zichtbaar toezicht" is de koppeling gelegd met eerder vastgesteld beleid.

Slagvaardigheid

Maatschappelijke ontwikkelingen worden geagendeerd op het tweewekelijks werkoverleg. Urgente zaken worden ad hoc met de portefeuillehouder financieel toezicht besproken. Daarna wordt besloten of en op welke wijze actie wordt genomen. Recente voorbeelden zijn de gevolgen van de kredietcrisis en de gevolgen van de economische recessie voor gemeenten.

Belangenbehartiging

Gedeputeerde Staten concretiseert in brieven het toezicht op gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen. Zo nodig vindt bestuurlijk overleg plaats met gemeenten. Ambtelijk wordt invloed uitgeoefend via het vakberaad gemeentefinanciën en door middel van werkbezoeken aan gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen.

Doelmatigheid*Proportionaliteit*

Het budget van de provincie Zuid-Holland bedraagt circa € 1.350.000. Het bedrag per gemeente is in lijn met dat in andere provincies.

Adequate organisatie

Financieel Toezicht wordt uitgevoerd met een capaciteit van 12,7 fte. Ook hierin is de provincie Zuid-Holland vergelijkbaar met andere provincies.

Rolkeuze

De provincie Zuid-Holland ziet zichzelf als beleidsbepaler, regisseur, stimulator, belangenbehartiger en toezichthouder. Dit is een beduidende bredere rolkeuze dan in de overige provincies.

Organisatorische samenwerking

Afstemming over de uitvoering van het financieel toezicht plaats in het vakberaad gemeentefinanciën (leden zijn de ambtelijke vertegenwoordigers van de provincies, BZK, Rfv en VNG). Gemeenten leveren accountantsrapporten, rapporten van gemeentelijke rekenkamers, gemeentelijke rioleringsplannen, beheerplannen, CROW-normkostensystematiek enzovoorts.

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

Besluitvorming door Gedeputeerde Staten heeft plaatsgevonden op basis van ambtelijke adviezen. Provinciale Staten zijn niet bij de vaststelling van beleid betrokken geweest. Wel worden Provinciale Staten door middel van bestuursrapportages, de jaarrekening en het jaarverslag op de hoogte gehouden. Daarnaast controleren Provinciale Staten bij actuele ontwikkelingen (Icesave) en bij herindelingsdossiers buiten de normale P&C-cyclus.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Gedeputeerde Staten komen zonder inzet van partners tot een eigenstandig oordeel over de financiële positie van gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen. Partners van de provincie (gemeenten) worden door middel van beleidskaders, circulaire, handreikingen, een jaarverslag en werkbezoeken op de hoogte gehouden. Er worden nauwelijks instrumenten ingezet om organisaties en burgers in het algemeen op de hoogte te houden van de provinciale functie.

8

RANDSTADOPGAVEN: RANDSTAD URGENT

Randstad Urgent is één van de tien projecten uit het coalitieakkoord van het kabinet. Doel van het programma is het verminderen van bestuurlijke drukte en het versnellen van besluitvorming. Om dat te bereiken zijn harde bestuurlijke afspraken gemaakt over 33 projecten in de Randstad. Het Rijk en de bij de projecten betrokken provincies (Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland), de Stadsregio's en gemeenten in de Randstad werken hierin nauw samen. Op deze manier moet de Randstad weer internationaal een economisch sterke regio worden, waar het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te leven.

Binnen het programma Randstad Urgent is de focus gelegd op het programma '*Een goed verbonden Randstad*'. Onderzocht is hoe de vier provincies in gezamenlijkheid dit programma ten uitvoer brengen.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

Het doel van de provincie is het actief meewerken aan het urgentieprogramma. Daarmee wordt de rijksdoelstelling ondersteund:

"Doen wat moet gebeuren en wanneer het nodig is knopen doorhakken. Dat is de aanpak van Randstad Urgent. Om meters te maken en vertraging van projecten te voorkomen, gaat de bestuurlijke cultuur van stroperigheid en jarenlange ongelimiteerde uitloop van besluitvorming op de schop. Het gaat om doorzetten, voor een sterke Randstad en een sterk Nederland."

Outcome

In een aantal voortgangsberichten over Randstad Urgent (die via Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten zijn gegaan) is over de voortgang van de maatschappelijk belangrijke RU-projecten gerapporteerd, dit betreft :

- (bestuurlijk) overzicht in samenhang en effecten;
- inzicht in belangen en inzet RU-projecten;
- halen van de vastgestelde mijlpalen (conform planning).

Visievorming

Het is in de eerste plaats een Rijksprogramma dat in overleg met de betrokken overheden tot stand is gekomen. Het vloeit voort uit de fundamentele problemen die zijn geagendeerd door de Holland Acht, OESO en de commissie Kok. Er wordt onderscheid gemaakt in een operationele en een meer strategische doelstelling. In operationele zin gaat het om tijdige besluitvorming van belangrijke maatschappelijke projecten. In strategische zin gaat het om het bevorderen van samenhangend Rijksbeleid en bestuurlijke efficiëntie.

Interprovinciale afstemming

Bestuurlijk afstemming vindt plaats via de Raad van Advies, de Holland Acht en de P4. Ambtelijk gebeurt dit via het Regio-vooroverleg (Randstad: steden, stadsregio's en provincies).

Slagvaardigheid

Via bestuurlijk overleg met betrokken partijen worden onderwerpen en problemen op het juiste niveau (onder andere de betrokken minister) geagendeerd. Via besprekingen en afspraken maken (bijvoorbeeld tijdens besluitvormende conferenties) worden zaken versneld. Kijkend naar de verschillende projecten kan worden geconstateerd dat er slagvaardig wordt geopereerd.

Doelmatigheid

Uitvoerbaarheid

Op programmaniveau is geen uitvoeringsstrategie bepaald, wel op projectniveau. Daarnaast is op programmaniveau steeds gesproken over de synergie tussen de projecten, met als doel om de samenhang in bepaalde gebieden te bevorderen. Dit heeft in 2009 geleid tot de verschillende metropoolbrieven van het Kabinet, waar de ontwikkelingen in bepaalde gebieden in onderlinge relatie worden gebracht om zodoende elkaar te kunnen versterken.

Zuid-Holland is betrokken bij zeven projecten binnen het programma 'Eén goed verbonden Randstad'.

Het oppakken van de fundamentele Randstadproblemen (bijvoorbeeld de bestuurlijke drukte en het ontbreken van voldoende uitvoeringsmiddelen) blijft achter. De Randstadvisie 2040 is geen goed instrument om te komen tot een effectievere overheidssturing op Randstadniveau omdat het niet uitgaat van een benadering waarin de Randstad als geheel centraal staat. De teleurstellende resultaten voor wat betreft de Randstadsamenwerking komen voort vanuit een gebrek aan urgentie bij de Randstadpartners om structuur in de samenwerking op Randstadniveau te ontwikkelen.

Besluitvorming

Op programmaniveau vindt geen besluitvorming plaats. De besluitvorming vindt plaats op projectniveau. De besluitvorming binnen c.q. door Randstad Urgent is ondoorzichtig. In de Regiegroep Randstad Urgent worden de eerder genoemde metropoolbrieven ambtelijk voorbesproken en geaccordeerd.

Monitoring

De werkwijze van Randstad Urgent laat zich het beste omschrijven als een procesmatige aanpak met bestuurlijke duo's, concrete mijlpalen en ambassadeurs. De partners die in beeld zijn, zijn in de eerste plaats de bestuurders van medeoverheden. De relatie tot die partners hangt af van de rol die Zuid-Holland heeft bij een bepaald project. In totaal is de provincie Zuid-Holland van zeven RU-projecten de bestuurlijk trekker. Dat betekent dat samen met een Rijksbestuurder een duo gevormd wordt.

Afstemming tussen de vier provincies

Op het niveau van uitvoeringsprogramma vindt er geen afstemming plaats tussen de provincies, afgezien van de Noord- en Zuidvleugelsamenwerking. Die is vooral gericht op samenwerking richting rijksbetrokkenheid in de regio. Het is wel het doel op langere termijn te komen tot een gemeenschappelijke investeringsstrategie.

Wel komen de vier betrokken gedeputeerden van de vier provincies voorafgaand aan MIRT-overleg bijeen om hun inbreng af te stemmen.

Voor de aansturing van het OV-Bureau zal er een stuurgroep met onder meer de vier provincies worden ingericht.

Tijdigheid

De complete planning van de Flevolandse RU-projecten is gericht op 6 november 2009 (RAAM-brief). Daarnaast is er een planning per project.

Democratisch functioneren

Besluitvorming

De projecten zijn twee jaar geleden aangedragen voor Randstad Urgent. Deze zijn op voordracht van het Directieteam door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Verder vindt besluitvorming plaats op projectniveau.

Verantwoording

Dit gebeurt via de voorbespreking van diverse stukken en regelmatig bespreken en vaststelling van de voortgangsrapportage en evaluatie. Verder wordt de halfjaarlijkse voortgangsrapportage besproken met Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Democratische legitimiteit

Draagvlak creëren

Er is informeel overleg met verschillende organisaties, er wordt informatie uitgewisseld en gesproken over de lobby.

Actieve consultatie

Er heeft geen voorafgaande consultatie plaatsgevonden in het kader van het RU-programma 'Een goed verbonden Randstad'. Wel is op projectniveau sprake van een actieve consultatie van alle betrokken partijen.

Kenbaarheid

Burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties worden geïnformeerd via de website en nieuwsbrieven op projectniveau. Over Randstad Urgent worden burgers niet door de provincie geïnformeerd.

9

RANDSTADOPGAVEN: STRATEGISCHE EU-RANDSTADAGENDA

De samenwerking van de provincies met betrekking tot Europa richt zich op het versterken van de internationale concurrentiepositie en de leefbaarheid van het gebied. De specifieke uitdagingen van het gebied vertalen zich naar een agenda gericht op de beïnvloeding van beleid van de Europese Unie: de Strategische EU-Randstadagenda 2007-2011.

Doeldreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De algemene doelstelling van samenwerking van de vier provincies in Brussel is het vergroten van de internationale concurrentiepositie en het verbeteren van de leefkwaliteit van de Randstad. Om deze missie te volbrengen richt de samenwerking zich op de volgende soorten van activiteiten:

- Beïnvloeding van het Europees beleid en EU-regelgeving;
- Het benutten van diverse bestaande Europese fondsen;
- Het streven naar voldoende aandeel in de toekomstige Europese fondsen;
- De externe profilering van de vier Randstadprovincies in Europa.

Voor de beïnvloeding van Europese dossiers wordt steeds bepaald wat de meest effectieve aanvliegroute is en met wie (Rijk, IPO, Randstad, kustprovincies) wordt samengewerkt. De inhoud van de Strategische Agenda wordt bepaald door de geschiedenis, betrokken bestuurders, een pragmatische verdeling van lusten en lasten. De regio Randstad is weliswaar opgeheven maar het logo wordt in Europees verband nog steeds gebruikt vanwege de herkenbaarheid.

Output

De focus ligt op communicatie en profilering. Er worden concrete activiteiten ondernomen op vijf prioritaire dossiers (klimaatbeleid, duurzame mobiliteit, economie, innovatie- en kennisbeleid, stad/land dossiers en ruimte voor regionaal beleid). Meer in het bijzonder zijn dit:

- Klimaatbeleid: formuleren van P4-uitgangspunten, organisatie van een workshop en voorbereiden bestuurlijke inbreng;
- Duurzame mobiliteit: actief volgen mededeling Europese Commissie, actieve inbreng met G4 hebben en leveren van bestuurlijke inbreng;
- Economie, innovatie- en kennisbeleid: het organiseren van een General Assembly van Lisbon Regions Network, het starten van voorbereiding grote conferentie, deelname aan Open Days 2009 en het voorbereiden van bestuurlijke inbreng;
- Stad/land: het volgen van de discussie over GLB, afspraken actief blijven volgen en het voorbereiden van een bestuurlijk inbreng;
- Regionaal beleid: het opstellen van een P4-opinie en aandacht hiervoor vragen.

Alle geprogrammeerde activiteiten zijn in uitvoering of voorbereiding.

Outcome

Het doel is profilering van de Randstad provincies in Brussel. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot erkenning voor de specifieke positie van het platteland onder stedelijke druk in de Randstad waardoor Europees beleid en instrumentarium beter aansluit op de specifieke kracht en eigenschappen van de Randstad. Hierdoor kunnen provinciale ambities, in dit geval met betrekking tot vitaal platteland beter en sneller (door extra middelen) worden gerealiseerd. EU-fondsen worden benut (Landsdeel West). Het belang van de Randstad in het Europa van de regio's wordt door Europa vertaald in aandacht en instrumentarium. Een voorbeeld waarbij dit gebeurt is het OP 'Kansen voor West' (310 miljoen euro Europese subsidie in de periode 2007-2013). Met projecten die ondermeer via dit programma worden gesteund wordt het belang van Europa zichtbaar in de Randstad en kan de provincie in Europa het belang van de regio bij het realiseren van Europese beleidsambities aantonen.

Doelbereik

Er is een gezamenlijke positie van de P4 inzake Regionaal Beleid. Een lobby Stad/Land (naar aanleiding van de Health Check van het GLB) heeft geleid tot extra middelen voor plattelandontwikkeling. Er is volgens de provincie sprake van een succesvolle uitvoering met de vier grote steden van het programma "Kansen voor West". De Visitatiecommissie heeft echter onvoldoende zicht gekregen op het feit of het voorafgestelde doel en/of kwaliteitsniveau is behaald.

Visievorming

De Strategische Agenda en het werkprogramma zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de vertegenwoordigers van de provincies in Brussel, de Europa-coördinatoren van de vier provincies, de afdelingshoofden EU, inhoudelijke deskundigen en de Randstadcoördinator. Ook is gesproken met betrokkenen van onder meer de G4, het IPO, het HNP, de PV en de Brusselse vertegenwoordiging van VNO/NCW. Politiek hebben de vier Europa gedeputeerden een belangrijke rol richting de sectorgedeputeerden. Provinciale Staten van de vier provincies zijn nauw betrokken, onder andere via het Randstedelijk Forum.

Integraliteit

De Strategische EU Randstadagenda en het Werkprogramma P4 EU zijn afgestemd met het jaarlijkse werkprogramma van de Europese Commissie en het IPO/HNP. Ook vindt afstemming plaats met het Rijk, bijvoorbeeld in Brussel via de Permanente Vertegenwoordiging. Ook vindt nadrukkelijk afstemming plaats met de vier grote en met middelgrote steden in de Randstad. Met de G4 doet de provincie dit gezamenlijk. Met de middelgrote steden verloopt dit via de provincie waar deze steden liggen.

Slagvaardigheid en belangenbehartiging

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten sturen of controleren niet op de beleidsagenda van de Europese Commissie. Gedeputeerde Staten geven hun inzet in Europa vorm binnen de door Provinciale Staten vastgestelde (sectorale) beleidskaders.

Voor Zuid-Holland geldt dat Gedeputeerde Staten afspraken hebben gemaakt met Provinciale Staten over de inzet van Provinciale Staten bij Europese dossiers en de wijze van informatievoorziening. De rapportage over de Randstadinzet is geïntegreerd binnen de totale EU inzet van Zuid-Holland. Bij een aantal prioritaire dossiers is Provinciale Staten actief betrokken.

In Zuid-Holland wordt de inzet voor bijvoorbeeld het GLB derhalve bepaald door de vastgestelde kaders met betrekking tot vitaal platteland. De wijze van inzet en lobby in Brussel is vastgelegd in de kadernota Europa die door Provinciale Staten is vastgesteld. Bijstelling en controle vindt plaats via sectorale rapportages gekoppeld aan sectorale dossiers en door de voortgangsrapportages Europees beleid.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Voor de EU-Randstadagenda is jaarlijks een budget van €586.902,18 beschikbaar, waarvan Zuid-Holland conform de verdeelsleutel 38,242% voor haar rekening neemt. In 2008 was sprake van een onderbesteding van 137.917 euro. De activiteiten worden conform de begroting uitgevoerd. Voor de vier Randstadprovincies worden een Randstadcoördinator en een assistent ingezet. Daarnaast zijn er vanuit de Randstadprovincies in totaal vijf mensen in Brussel, voor ongeveer 0,35 fte per persoon, ten behoeve van de Randstad actief. Ambtelijke inzet is er verder vanuit de sectorale experts en medewerkers.

De provincie geeft aan dat de middelen voldoende toereikend zijn om aan de doelen te voldoen. Daarmee is het totaal van inspanningen in balans met de te verwachten maatschappelijke effecten.

Adequate organisatie

In 2007 hebben de Randstedelijke provincies hernieuwde samenwerking gezocht wat betreft de Europese Unie. De EU-Randstadagenda is opgezet, maar kreeg korte tijd later een nadere prioritering door de focus te leggen op een aantal thema's of dossiers. De provincies proberen gezamenlijk meer effectiviteit te bewerkstelligen. Om evenwicht tussen de provincies te behouden, zijn de taken evenwichtig verdeeld.

Intern is de aandacht van vakexperts uit de provincie bij de Europese ontwikkelingen matig. Het bij elkaar zetten van de vier vakexperts uit de verschillende provincies vindt nauwelijks plaats, veelal ad hoc en incidenteel. De informatiestroom is met de komst van een secretaris (Flevoland) verbeterd. De Randstadcoördinator in Brussel is erg ambitieus, profileert de Randstad sterk en is inhoudelijk goed op de hoogte. Doordat de organisatie van de EU-Randstadagenda redelijk slank is vormgegeven, kunnen mensen zich minder makkelijk verschuilen. Daarmee is de wijze waarop de uitvoering intern en extern is georganiseerd voldoende toegesneden op het bereiken van de doelstellingen.

Uitvoerbaarheid

Er wordt op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau in Brussel een actieve rol gespeeld met de gezamenlijke lobby. Vanwege de wisseling van Europese bestuurders wordt in 2009 extra geïnvesteerd in de zichtbaarheid van de Randstad als regio in Brussel.

Om ook daadwerkelijk invloed te hebben in Brussel is het van belang dat er concreet uitgewerkte en breed gedragen posities namens de vier provincies bestaan, en dat deze op de juiste momenten – dat wil zeggen afgestemd op de fase van besluitvorming in Brussel - beschikbaar zijn. Hierin succesvol zijn, betekent het gericht inzetten van menskracht en middelen, waarbij een intensieve samenwerking is tussen de vier provincies van mensen die de Europese ontwikkelingen kunnen doorgronden en de specialisten op vakterreinen die kunnen inschatten in hoeverre de belangen van de provincies in het geding zijn.

De Randstedelijke provincies bepalen per jaar een uitvoeringsstrategie met aandacht voor middelen, instrumenten en de organisatie. Deze uitvoeringsstrategie staat verwoord in het werkprogramma. De voortgang van de realisatie wordt bewaakt via halfjaarlijkse documenten “Stand van zaken prioritaire dossiers”. Het werkprogramma is uitvoerbaar, met uitzondering dat thema’s als water (door IPO) en energie (valt onder klimaat) nu niet worden opgepakt, omdat ze niet actueel of relevant zijn.

Organisatorische samenwerking

Door de Randstedelijke provincies wordt, waar opportuun, samenwerking met externen opgezocht, naast de samenwerking tussen de vier provincies. Tussen de provincies worden geen tegenstrijdige standpunten geformuleerd. Randstadposities worden gemakkelijker geformuleerd als teksten breed worden geformuleerd.

Democratisch functioneren

Besluitvorming

Provinciale Staten hebben de sectorale kaders en de kaders voor de inzet richting Europa vastgesteld. Provinciale Staten worden geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van activiteiten binnen deze kaders. De Strategische EU-Randstadagenda 2007-2011 is destijds ter informatie naar Provinciale Staten gezonden. De inzet vanuit Zuid-Holland is bepaald binnen de door Provinciale Staten vastgestelde kadernota Europa “Van ambitie naar invloed”. Het werkprogramma P4 EU en de voortgangsrapportages worden ook ter kennisname aan Provinciale Staten gestuurd. In Zuid-Holland gebeurt dit als onderdeel van de eigen provinciale voortgangsrapportage Europa.

De Strategische EU-Randstadagenda 2007-2011 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Het werkprogramma P4 EU wordt elk jaar ter informatie gestuurd. De vaststelling van het jaarlijkse werkprogramma en de halfjaarlijkse voortgangsrapportages wordt door de Europa gedeputeerden gedaan (in P4). Per beleidsdossier vindt afstemming met de vakgedeputeerde plaats.

De werkgroep Europa (Provinciale Staten) stelt vragen en wordt geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen.

Er is een Randstedelijk netwerkforum voor Statenleden (dat vier keer per jaar bij elkaar komt) en een tweejaarlijks bezoek aan Brussel.

Democratische legitimiteit

Draagvlak creëren

Door de Randstedelijke provincies worden, waar opportuun, maatschappelijke coalities aangegaan, naast de samenwerking tussen de provincies zelf. Dit gebeurt op diverse manieren: door informatiebijeenkomsten, het betrekken van experts, deelname aan Europese projecten, via koepelorganisaties (bijvoorbeeld op het gebied van landbouw, milieu en economie) et cetera.

Actieve consultatie

De provincies hebben inwoners, bedrijven en organisaties niet actief geconsulteerd voorafgaand aan het vaststellen van de doelstellingen.

Kenbaarheid

Communicatie geschiedt via de website en de nieuwsbrief 'Provincie Zuid-Holland in Europa' en door gerichte informatiebijeenkomsten. Door binnen specifieke sectorale beleidstrajecten het belang en de invloed van Europa te laten zien, wordt eveneens de inzet kenbaar gemaakt.

10

PROVINCIESPECIFIEKE OPGAVEN: ZUIDPLASPOLDER

De provincie neemt het voortouw bij gebiedsontwikkeling waar het gaat om grote projecten die de gemeentegrenzen overschrijden. In het kader van de Nota Ruimte willen de provincie en het Rijk komen tot een integrale gebiedsontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

Ten doel is gesteld om de Integrale Ontwikkeling van de Zuidplaspolder te starten met het Startpakket: 7.000 woningen, 110 hectare bedrijventerrein, 200 hectare nieuw glas, in een groene setting en aangesloten op de Zuidvleugel. Tevens is sprake van natuur- en groenontwikkeling in het zuidelijk deel. En de ontwikkeling geschiedt vanuit het uitgangspunt 'eerst bewegen en dan bouwen'.

Output

In het Ontwikkelingsstrategiekader 2009 zijn de volgende uitvoeringsactiviteiten geprogrammeerd:

- Ontwikkeling van randen van dorpen, van topsegment dungroen wonen, van middensegment dungroen wonen;
- van bedrijventerreinen Nieuwerkerk oost en Waddinxveen en van 200 ha nieuw glastuinbouwbedrijvenlandschap, waarbinnen op basis van dubbel ruimtegebruik ook bedrijventerrein kan worden ontwikkeld;
- Aanleg van Parallele structuur A12 en Moordrechtboog, Randwegen Waddinxveen en verleggen van N219;
- Realisering RGLstation Gouweknoop;
- Ontwikkeling 140 ha natuurreservaat Groene Waterparel;
- Ontwikkeling van het restveengebied: reservaatvorming en landbouw met verbrede functie;
- Realisering van ecologische verbindingen Bentwoud.

Outcome

De volgende maatschappelijke outcome wordt met de integrale ontwikkeling van de Zuidplaspolder nagestreefd: keuzemogelijkheid woonmilieu, ontwikkeling dorpswoonmilieu c.q. sociale cohesie, klimaatbestendige glastuinbouw, eliminatie gelijkvloerse spoor kruisingen, verbetering van bereikbaarheid en evenwicht woon-werkbalans.

Doelbereik

De volgende doelen zijn medio 2009 bereikt:

- Bestemmingsplannen zijn voor tachtig procent vastgesteld, de resterende twintig procent in het eerste kwartaal van 2010.

- Financiering bereikbaarheid en duurzame ontwikkeling voor een bedrag van meer dan 300 miljoen euro.
- Gezamenlijk vastgesteld Handboek Kwaliteit.

Door de economische crisis loopt de woningverkoop achter.

Verder zijn de volgende mijlpalen bereikt:

- Vorming van een GR. Publieke Grondbank (2004).
- Vaststelling van een Interregionale Structuurvisie (ISV) (2005).
- Vaststelling van een intergemeentelijk Structuurplan (ISP) en integrale herziening Streekplan (2006).
- Startpakket voor de ontwikkeling 2010-2020 vastgesteld (2007).
- GR. Regionale Ontwikkelingsorganisatie gestart (2008).

Visievorming

In een stuurgroep van 23 private en publieke partijen is een Interregionale Structuurvisie (ISV) voor de driehoek Rotterdam-Zoetermeer-Gouda opgesteld. Daarna is voor de ontwikkeling van de Zuidplaspolder een intergemeentelijk Structuurplan opgesteld en een integrale wijziging van het streekplan Zuid-Holland Oost vastgesteld.

De Zuidplaspolder is één van de zes integraal ruimtelijke projecten waarop de provincie heeft ingezet om een verschil te maken als middenbestuur.

Integraliteit

De afstemming met andere organisaties hebben met name plaatsgevonden in het ISV door de stuurgroep Driehoek RZG en in het ISP en streekplanherziening door de stuurgroep Zuidplaspolder.

Consistentie

Een koppeling met eerder vastgesteld beleid is gelegd in het ISV: hierin het Rijksstrategiekader een van de onderdelen. Daarnaast is er in het ISP en de streekplanherziening een gezamenlijke behandeling van moties en amendementen.

Slagvaardigheid

Eventuele maatschappelijke ontwikkelingen worden geagendeerd in feel good/do good bijeenkomsten met partners en in Raden-, Staten- en Hoofdingelandenconferenties.

Belangenbehartiging

Provinciale Staten was verantwoordelijk voor de opdrachtverlening tot het project Driehoek RZG Zuidplas (2003) en op basis van behandeling van het ISV tot het integraal herzien van het streekplan. Gedeputeerde Staten heeft een Projectgedeputeerde aangewezen. Ambtenaren hebben gezorgd voor een ambtelijke opdrachtgever en een opdrachtnemende projectdirecteur en tevens voor de vorming van een GR Grondbank en de vorming van een GR Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Gemiddeld is jaarlijks 0,8 miljoen euro provinciaal procesgeld beschikbaar om bestaande budgetten af te stemmen, te coördineren en op te hogen. Dit wordt Incidenteel aangevuld met geld van partners.

Thans is meer dan 300 miljoen euro aan publieke toezeggingen gereserveerd. Dit wordt jaarlijks aangevuld door middel van nieuwe strategische financiële allianties.

Er is een projectorganisatie opgericht met vijf tot tien fte capaciteit, deze is hoogwaardig tot aan schaal 17. Daarnaast wordt binnen de lijnorganisatie capaciteit geleverd.

Adequate organisatie

Door de strakke organisatie en het houden aan afspraken (bijvoorbeeld: gemeenten hebben bestemmingsplannen al vastgesteld) staat de provincie nu, zo wordt vanuit de projectorganisatie aangegeven, voor de zware taak om ook haar afspraken na te komen.

De uitvoeringsstrategie wordt per 1 januari 2010 gewijzigd in verband met de crisis.

Rolkeuze

De provincie vervult de rol van Beleidsbepaler (met externe partners, gemeenten en ontwikkelaars), regisseur, stimulator, belangenbehartiger (met externe partners), uitvoerder (alleen op regionale infrastructuur en regionaal groen) en toezichthouder.

Organisatorische samenwerking:

Er vindt samenwerking plaats met een groot aantal publieke en private partijen, te noemen zijn: Zuidplasplassen (Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk ad IJssel en Moordrecht, die gedrieën vanaf 1 januari 2010 de gemeente Zuidplas gaan vormen) en Waddinxveen en Gouda, Rotterdam, hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard, VROM, EZ, KvK Haaglanden en Rotterdam, LNV, ConSept, SBB, Vrijwillig Landschapsbeheer, LTO-Glaskracht, RABO, TVZ, Volker Wessels, Bouwfondsprojectontwikkeling, AM, Heijmans, ASR, Woonbron, Amvest, Weyland, Vestia, Woonpartners, Bouwend Nederland (Midden Holland), Koplopersgroep Bouwend Nederland et cetera.

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

De ISV is vastgesteld in Provinciale Staten en de Raden als opdracht voor de streekplanherziening en de ISP. De ISP is vastgesteld als opdracht voor het opstellen van bestemmingsplannen. Per bestemmingsplan / MER is er een door de raad, als bevoegd gezag) vastgestelde Startnotitie (ook voor provinciale initiatieven).

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten worden over de uitvoering geïnformeerd in de begroting en de jaarverslagen. Daarnaast zijn Gedeputeerde Staten in de periode 2003-2007 geïnformeerd in Collegeconferenties.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

De ISV is opgesteld met maatschappelijke organisaties binnen een open Planproces. De ISP is vervolgens opgesteld met burgers, raadsleden en bedrijven in feelgood bijeenkomsten: de Week van de Zuidplas (2005). Daarnaast is consultatie georganiseerd via bijvoorbeeld deelname aan stuurgroep, inspraakbijeenkomsten en lint of laangesprekken. De consultatie heeft ondermeer gezorgd voor een start bij de randen van dorpen, gelijktijdige ontwikkeling van voorzieningen, duurzame en klimaatbestendige glastuinbouw, en het uitgangspunt van eerst bewegen en dan bouwen.

11

PROVINCIESPECIFIEKE OPGAVEN: LUCHTKWALITEIT EN SANERING GLAS

Voor de opgave duurzaamheid zijn twee thema's, te weten 'gezondheid' en 'economie' uit het Kader Afweging Duurzame Ontwikkeling (KADO) geselecteerd, binnen die twee thema's zijn de opgaven 'luchtkwaliteit' en 'sanering glas' gekozen. KADO is gebaseerd op het coalitieakkoord 2007-2011m, het doel is het stimuleren van duurzame ontwikkeling door de besluitvorming en uitvoering van provinciale taken hier nadrukkelijker op te richten. Andere thema's binnen KADO zijn bedrijfsvoering, bereikbaarheid, energie, recreatie en water.

Luchtkwaliteit

De provincie Zuid-Holland heeft het Provinciaal Actieprogramma Luchtkwaliteit (PAL) opgesteld. Hoewel het om een autonome opgave gaat is het actieprogramma gekoppeld aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL).

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

In de begroting 2009 worden de volgende doelstellingen genoemd:

- Het aantal blootgestelden boven de grenswaarden in Zuid-Holland is nul in het jaar 2015.
- Het aantal ruimtelijke projecten in procedure in 2015 bedraagt 103.
- Het aantal maatregelen uitgevoerd in 2015 door provincie Zuid-Holland bedraagt 19.

Output

Op dit moment worden tien maatregelen uit (het NSL-deel van) het PAL uitgevoerd. Het merendeel van de maatregelen uit het RSL en het NSL worden door partners gerealiseerd. De eerste monitoringsronde hierover wordt medio 2010 verwacht.

Outcome

De inzet van de intensivering op het dossier luchtkwaliteit is – in de meetresultaten - nu nog niet inzichtelijk.

Het beleid dat tot heden is gevoerd heeft tot resultaat dat er minder blootgestelden aan luchtkwaliteit zijn (leidt tot beter gezondheidsniveau) en heeft ertoe geleid dat het NSL is vastgesteld door het Kabinet, waardoor ruimtelijke projecten weer in procedure kunnen met ingang van 1 augustus 2009.

Doelbereik

Het Provinciaal Actieprogramma Luchtkwaliteit (PAL) bevat de maatregelen die de provincie uitvoert ter verbetering van de luchtkwaliteit. Het PAL is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en bevat maatregelen die de provincie opvoert in het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) en maatregelen die de provincie neemt ter verbetering van de luchtkwaliteit naast het NSL. Voor de maatregelen uit het NSL is de provincie een uitvoeringsplicht aangegaan.

Het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) bevat de maatregelen die door de regio's en gemeenten zullen worden gerealiseerd. De maatregelen die worden genomen door het rijk zijn opgenomen in het NSL. De provincie heeft een coördinerende rol bij het tot stand komen van het RSL en heeft een subsidieregeling opgesteld, waarin middelen beschikbaar worden gesteld aan de gemeenten en regio's die participeren in het RSL. Een groot aantal maatregelen is ingezet om tot een betere luchtkwaliteit te komen.

Visievorming

In de aanloop naar de gekozen oplossingsrichting in het dossier luchtkwaliteit heeft de provincie de problematiek politiek geagendeerd. Ondermeer door een juridische analyse te laten uitvoeren naar de knelpunten rond de regelgeving rond luchtkwaliteit en de haperingen in de besluitvormingsprocessen. Er is ondermeer een lobby ingezet richting leden van de Tweede Kamer. Ook heeft de provincie – in IPO verband – deelgenomen aan de Task Force Luchtkwaliteit, waar met ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat gestuurd is op de oplossingsrichting die uiteindelijk het NSL is geworden.

Met partners (rijk, regio's en gemeenten) is op ambtelijk en bestuurlijk niveau gesproken en vastgelegd welke doelen aan de orde zijn voor dit dossier. De essentie van de visie is als volgt. De kwaliteit van de lucht leidt niet tot belemmeringen voor de maatschappij, zowel op het gebied van gezondheid als op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Voor oplossing zal de regelgeving moeten worden aangepast en de zal een intensivering van maatregelen moeten plaatsvinden. Ook moeten we ons richten op het verkrijgen van uitstel (derogatie) van de normstelling door de EU.

Integraliteit

Met partners (rijk, regio's en gemeenten) is op ambtelijk en bestuurlijk niveau besproken en vastgelegd welke doelen aan de orde zijn voor dit dossier. In het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit zijn maatregelen en projecten benoemd die in de periode tot 2015 worden uitgevoerd, respectievelijk in procedure worden gebracht.

Consistentie

Het vastgestelde beleid is geïncorporeerd in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het relevante deel uit het Provinciaal Actieprogramma Luchtkwaliteit is daarmee onderdeel geworden van het NSL.

Slagvaardigheid

In de voorbereiding van het opstellen van het NSL/RSL heeft de provincie zich als coördinator opgesteld richting de deelnemende gemeenten en regio's. De provincie participeert in het overleg met het rijk en met de anderen provincie. In overleg met de regio's vindt afstemming plaats. Gemeenten en regio's verantwoorden in 'sisa' en in de monitoring van het NSL wat de voortgang is van de maatregelen. De provincie stelt (rijks)subsidie beschikbaar voor het realiseren van de maatregelen.

De provincie participeert actief in het gehele proces. Met als doel snel en efficiënte besluitvorming (op Rijksniveau) te kunnen realiseren.

Voor de uitvoering van het PAL heeft de provincie een krachtige start gemaakt en zijn al verschillende projecten afgerond. De projecten aardgas mobiliteit, walstroom en schone bussen zijn de meest in het oog springende projecten.

Belangenbehartiging

De 'Sisa' rapportage wordt ambtelijk voorbereid. Gelijktijdig vindt overleg plaats over de voortgang en is een monitoringssysteem ontwikkeld voor de algehele monitoring van het NSL. de sisa verantwoording wordt in de provinciale jaarrekening opgenomen en ter vaststelling voorgelegd aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

Het budget (provinciale middelen) is 1.130.000 euro in de jaren 2009, 2010, 2011. Voor een deel van de projecten en activiteiten kan men vijftig procent cofinancieren uit Rijksmiddelen. Hiernaast is in het Coalitieakkoord 25 miljoen euro gereserveerd voor aanpassing van de provinciale infrastructuur bij problematiek rond luchtkwaliteit en is 20 miljoen euro beschikbaar voor een schoon OV. Ook heeft de provincie de beschikking over Rijksmiddelen die worden ingezet voor de uitvoering van maatregelen door gemeenten en regio's. Dit is ca. 127 miljoen euro in de periode tussen 2006 en 2012/2015.

Adequate organisatie

Bij de provincie is 4,5 fte beschikbaar voor het dossier luchtkwaliteit. Dit betreft vaste formatie.

Rolkeuze

De provincie is geen beleidsbepaler op dit dossier. De provincie is regisseur, stimulator en belangenbehartiger. De provincie houdt toezicht op de uitvoering van subsidieregelingen.

Organisatorische samenwerking:

De samenwerkingspartners van de provincie op dit dossier zijn de WGR en WGR+ gebieden in Zuid-Holland.

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

De provincie participeert in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Dit programma is zowel in de Eerste Kamer als in de Tweede Kamer besproken. Ook de wetgeving die deze planvorm mogelijk maakt is daar aan de orde geweest.

Het PAL is door Gedeputeerde Staten vastgesteld en ter informatie voorgelegd aan Provinciale Staten. In Provinciale Staten is regelmatig (jaarlijks, in aanvulling op de reguliere producten die Provinciale Staten ontvangt (ondermeer KADO)) informatie over het dossier luchtkwaliteit gestuurd.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

De provincie heeft regulier overleg - op verschillende ambtelijke niveaus en op bestuurlijk niveau - met regio's en gemeenten die participeren in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Inzet in die overleggen is de luchtkwaliteit verbeteren en binnen de verantwoordelijkheden die de verschillende participanten hebben, zorg dragen voor een samenhangend pakket maatregelen en projecten in Zuid-Holland. Ook vindt overleg met het ministerie van VROM en het IPO plaats voor verdere verticale en horizontale afstemming.

Sanering glas

Al sinds het begin van deze eeuw is de sanering van de verspreide glastuinbouw een ambitie van de provincie Zuid-Holland. In deze ambitie wordt glastuinbouw gebundeld in daarvoor aangewezen gebieden.

Deze opgave maakt deel uit het thema 'Economie' van het Kader Afweging Duurzame Ontwikkeling (KADO) dat is gebaseerd op het Coalitieakkoord 2007-2011.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De doelstelling van deze opgave is zeer duidelijk te weten: tweehonderd hectare glas gesaneerd in deze coalitieperiode, dus uiterlijk in 2011. De opgave is vastgesteld in 'Aanpak Sanering verspreid glas in Zuid Holland 11 juli 2006' en later opgenomen in overkoepelende doelstelling 'Actieprogramma Greenports'

Output

Tot medio 2009 zijn de afspraken vastgelegd over de volgende saneringen:

- Brielle: 28 hectare;
- Oude Leede: achttien hectare;
- Duivenvoorde Corridor: dertig hectare;
- Maaslandse Dam: elf hectare;
- Diverse individuele beschikkingen op basis van regeling Ruimte voor Ruimte.

Eind 2009 is nog 67 hectare te gaan om de doelstelling te behalen.

Outcome

De verwachte outcome is beschreven als verbetering van de kwaliteit van het landschap ter plekke.

Doelbereik

Eind 2009 is nog 67 hectare te gaan om de doelstelling te behalen.

Visievorming

In 2002 heeft de Provincie Zuid-Holland haar beleid ten aanzien van glastuinbouw vastgelegd in de Glasnota. Daarin is sanering verspreid glas opgenomen als ambitie. De jaren daarop is geprioriteerd en geprogrammeerd. In het coalitieakkoord is de kwantitatieve ambitie vastgelegd om in deze periode tweehonderd hectare te saneren. De provinciale rol hierin is het maken van bindende ruimtelijke en financiële afspraken over de sanering met de gemeenten. Deze afspraken zijn gemaakt. In 2008 is het Actieprogramma Greenports vastgesteld. Hierin is de uitvoering van de sanering volgens het lopende programma opgenomen als één van de actiepunten (nummer A2). De essentie van de visie is als volgt. Glastuinbouw wordt gebundeld in daarvoor aangewezen gebieden in de streekplannen. Deze bevinden zich in de 'Glas-As' (later: Greenports) en een paar aangewezen kleinere concentraties daarbuiten. Kassen buiten deze in streekplannen aangewezen glastuinbouwconcentratiegebieden zijn verspreid liggend glas en moeten op termijn worden gesaneerd. Ze verstoren het landschap en staan tevens een gezonde ontwikkeling van de Greenports in de weg omdat ze een negatief effect hebben op het imago van de sector. Programmering en prioritering is bepaald aan de hand van ambities met betrekking tot het landschap: In gebieden met hogere landschapswaarden zoals blijkt uit een vastgestelde status (bijvoorbeeld het Groene Hart) heeft sanering een grotere prioriteit.

Integraliteit

De gemeenten hebben hierin de taak het programma uit te voeren. Hiertoe wordt intensief overleg gevoerd met de gemeenten. In deze afstemming komen ook andere stakeholders aan tafel zoals tuinders, LTO en ontwikkelaars. Daarnaast wordt het Rijk betrokken via aanvragen van de Nota Ruimte-gelden, het Actieprogramma Mooi NL en het bestuurlijk Platform Greenports.

Consistentie

Het Actieprogramma Greenports is de uitwerking van het begrip Greenports voor Zuid-Holland van het greenportbegrip uit de Nota Ruimte. De sanering van verspreid glas maakt ook onderdeel uit van het programma Mooi ZH respectievelijk het programma Mooi NL (VROM)

Slagvaardigheid

Indien nodig wordt het programma aangepast. Voorbeelden zijn de toevoeging van de Noordse Buurt (Nieuwkoop) aan het saneringsprogramma, de aanvraag van Nota Ruimte-gelden en afstemming met de VROM-Inspectie.

Belangenbehartiging

Provinciale Staten is via de behandeling van het Actieprogramma Greenports en Versnelling Sanering (januari 09) bij het programma betrokken. Provinciale Staten hebben diverse moties ingediend aangaande sanering en 'papieren glas'. De gedeputeerde neemt deel aan het Platform Greenports NL. Daarnaast hebben provinciale ambtenaren zitting in de werkgroep Verspreid glas VROM en intensieve ambtelijke contacten met gemeenten.

Doelmatigheid

Proportionaliteit

De provincie Zuid Holland financiert uit eigen middelen zestien miljoen euro. Andere bekostigers zijn diverse gemeenten, voor 6,5 miljoen euro, VROM à tien miljoen euro en LNV à vijf miljoen euro. Het totaal komt neer op een bedrag van circa 18,75 euro per vierkante meter.

Adequate organisatie

Bij de aanvang van het programma was de capaciteitsinzet één fte. Later is daar één fte bijgekomen.

Rolkeuze

De provincie vervult alle rollen op die van uitvoerder na. De uitvoering ligt immers in handen van de gemeente. De provincie Zuid-Holland kan worden gezien als beleidsbepaler op deze opgave, omdat de provincie bij het Rijk heeft aangedrongen om beleid te voeren op dit dossier.

Organisatorische samenwerking:

Gemeenten zijn uitvoerders van de deelprojecten en dus essentiële partners in het delen van het probleembesef en de ambitie. Maatschappelijke organisaties, met name LTO-NL/Glaskracht zorgen voor verankering van de ambities als geheel. De lokale afdelingen van LTO-NL/Glaskracht nemen deel aan de deelprojecten, maar die contacten lopen goeddeels via de gemeenten. Ook contacten met bewoners- en belangenverenigingen lopen via de deelprojecten en daarom vooral via de gemeenten.

Democratisch functioneren

Bestuurlijk proces

Het beleid is bepaald in de Glasnota 2002, als onderdeel van het bundelingsbeleid voor de glastuinbouw. Op basis daarvan is de wijze van aanpak in 2004 apart door Gedeputeerde Staten vastgelegd, en geactualiseerd in 2006 respectievelijk 2008. De kwantitatieve ambitie (twee honderd hectare in 2011) is vastgelegd in het coalitieakkoord 2007-2011.

Democratische legitimiteit

Legitimiteit van handelen

Burgers en organisaties worden als volgt op de hoogte gebracht. Er is een folder uitgegeven (Ruimte voor Ruimte) evenals een Fact Sheet (sanering verspreid glas). Ook via de internetpagina op de provinciale website en via direct overleg met betrokken gemeenten en tuinders worden de keuzes van het provincie uiteengezet.

12

PROVINCIESPECIFIEKE OPGAVEN: ARBEIDSMARKT EN ONDERWIJS

De provincie Zuid-Holland wil de concurrentiekracht van de provincie versterken op de clusters Greenports, Transport & Logistiek, Life & Health Sciences en Water & Delta. Daartoe wil de provincie arbeidsmarktknelpunten in deze clusters verminderen door het voeren van een gericht A&O-beleid.

Doeltreffendheid

Geformuleerde doelstellingen

De provincie wil een bijdrage leveren aan het verminderen van de arbeidsmarktknelpunten in Zuid-Holland, met name in de vier beeldbepalende economische clusters: Greenports, Transport&Logistiek, Life&Health Sciences en Water&Delta.

Output

De doelstellingen wordt met de volgende output bewerkstelligd:

- De provincie heeft uitvoering gegeven aan het Operationeel Programma Arbeidsmarkt & Onderwijs;
- Bestuurlijke afspraken zijn vastgelegd en herbevestigd met werkgevers, werknemers en onderwijs (over Doorstroom, Duale trajecten en Delen van kennis via convenantsafspraken met de RPA's en de KA);
- Er hebben tenders subsidieregeling A&O plaatsgevonden;
- Daarbij wordt een multiplier gerealiseerd in de zin dat het bedrijfsleven en onderwijs zijn opgetreden als medefinancier;
- Tot slot is het instrument 'Regiometer' ontwikkeld. De regiometer combineert vraag- en aanbodgegevens (onder andere uit de clusters) en prognosticeert de arbeidsmarktsituatie.

Outcome

De RPA's (Regionale Platform Arbeidsmarktbeleid) hebben een rol gekregen in het monitoren van de projecten die een bijdrage leveren aan het verminderen van de in gezamenlijkheid benoemde arbeidsmarktknelpunten. De RPA's houden de voortgang van de projecten in de gaten (output) : verloopt een en ander volgens plan, binnen budget en levert het de opbrengsten op die waren voorzien? Indien de projecten succesvol zijn, bijvoorbeeld door te zorgen voor meer hoger gekwalificeerd personeel in een cluster, dan kunnen deze de 'Aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs per cluster per RPA-regio in Zuid-Holland' (een tabel binnen de regiometer) verbeteren. Er bestaat een (zwakke) relatie tussen het monitoren van projecten en de regiometer waarin arbeidsmarktknelpunten zichtbaar zijn.

Doelbereik

De tender 2009 is uitgevoerd. Dit heeft geleid tot de selectie van 29 A&O-projecten die onlangs van start zijn gegaan. De multiplier kwam uit op '4' (en is daarmee hoger dan de beoogde '2'). Dit betekent dat van elke door de provincie geïnvesteerde euro het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen er vier investeren. Van de verleende projectsubsiemiddelen 2009 is 68 procent clustergerelateerd. Dit is hoger dan de beoogde 60 procent voor 2009. Verder zijn er gebruikersbijeenkomsten gehouden om partijen in het veld te informeren over de mogelijkheden van de regiometer en zodat deelnemers konden oefenen met het systeem.

Visievorming

Voor de opstelling van het Operationeel Programma Arbeidsmarkt en Onderwijs is uitgegaan van het aanwezige kader, zijnde het coalitieakkoord, de uitkomsten van het rapport van de commissie Lodders, het bestuurlijk programma Provincie Nieuwe Stijl en de Economische Visie van de Provincie Zuid-Holland. Daarnaast is aansluiting gezocht bij de eveneens in ontwikkeling zijnde actieprogramma's van het bureau EZ: de Actieprogramma's Economische Clusters, Ruimte voor Economie en Greenports.

De essentie van de visie is als volgt: neem binnen het Arbeidsmarkt en Onderwijsdossier als provincie een rol die past binnen de genoemde kaders. In breder verband: 'Beperk je in wat je doet, maar wat je doet doe je goed'.

Integraliteit

De genoemde kaders zijn extensief met interne en externe partijen besproken in meerdere (bestuurlijke) consultatieronden. De resultaten hebben geleid tot een breed gedragen en onderschreven besef dat de provincie zich op een beperkt (en duidelijke economisch/ vraag- en clustergericht) terrein van Arbeidsmarkt en Onderwijsbeleid beweegt. Een resultaat van de afstemming is ook het convenant dat in het najaar van 2008 tussen de provincie Zuid-Holland en de RPA's en de Kennis Alliantie (KA) is gesloten.

Consistentie

Er is uitgegaan van reeds eerder vastgesteld provinciaal beleid. Er heeft beperkt contact plaatsgevonden met andere overheden, omdat het regionale ruimtelijke en economische dossier waar het A&O-beleid deel van uitmaakt bij uitstek het schaalniveau van de provincie vertegenwoordigt. Wel is aansluiting gezocht bij de kaders van 'Pieken in de Delta' (de economische innovatiesubsidies van het Rijk/EZ). Dit is overigens een wisselwerking. De Pieken in de Delta-regeling is bijvoorbeeld uitgebreid met een A&O-component.

Slagvaardigheid

Het A&O-dossier is geen korte termijn beleid. Om die reden is het beleid bijvoorbeeld niet gewijzigd na het uitbreken van de economische crisis. Wel vindt jaarlijks met de partners (RPA's en de KA) bestuurlijke afstemming plaats over de vraag of de benoemde arbeidsmarktknelpunten die men wil aanpakken (en opgenomen zijn als bijlage bij het convenant) nog wel actueel zijn, dan wel aanpassing behoeven.

Belangenbehartiging

De gedeputeerde heeft zitting in de programmacommissie van Pieken in de Delta waar ook de beleidslijnen worden bepaald. Daarnaast is hij als gedeputeerde voorzitter van de REO's waar met lagere overheden afstemming over het economisch beleid plaatsvindt (waar A&O deel van uitmaakt).

Op ambtelijk niveau is geregeld overleg met counterparts van gemeentelijke overheden en de Rijksoverheid om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in aanpalend beleid.

Doelmatigheid*Proportionaliteit*

Het budget is circa 2,6 miljoen euro per jaar tot en met 2011, waarvan circa 2,2 miljoen euro voor projecten beschikbaar is. Als gevolg van de multiplierwerking (financiering door het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen) kan vier maal dit bedrag in de oplossing van arbeidsmarktknelpunten worden gestoken.

Adequate organisatie

De provinciale capaciteit op deze opgave is circa 2,6 fte.

Rolkeuze

De provincie vervult voornamelijk de rollen, beleidsbepaler, regisseur en stimulator. De provincie is geen belangenbehartiger, uitvoerder of toezichthouder.

Organisatorische samenwerking

Er wordt samengewerkt met werkgevers, werknemers en onderwijs. De samenwerking is vastgelegd in bestuursafspraken via convenantafspraken met de RPA's en de kennisalliantie.

Democratisch functioneren*Bestuurlijk proces*

Het Operationeel Programma Arbeidsmarkt en Onderwijs is opgesteld op basis van het coalitieakkoord. In de Statencommissie MKE is bepaald dat het programma geen Provinciale Staten-bevoegdheid is. De kaders waren immers al vastgesteld via de economische visie. De uitvoering ligt vervolgens in handen van Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten worden wel via de reguliere P&C-cyclus (begroting, voorjaarsnota, najaarsnota en jaarrekening), via periodieke rapportage in de commissie MKE en via een voortgangsrapportage halverwege de collegeperiode (actieve informatieverstrekking) geïnformeerd over het beleid. Daarnaast worden indien van toepassing Statenvragen rond dit onderwerp beantwoord.

Democratische legitimiteit*Legitimiteit van handelen*

Dit gebeurt via verschillende communicatiekanalen, waaronder:

- De economische nieuwsflits;
- Zicht op Zuid-Holland (e-magazine);
- Persberichten;
- Werkbezoeken Gedeputeerde Staten;

- Als gastspreker (gedeputeerde) tijdens diverse manifestaties;
- Tijdens de goed bezochte A&O-conferentie op 12 december 2008 (150 deelnemers);
- Netwerkbijeenkomsten rond subsidieaanvragen;
- De provinciale website, via het thema Economie naar het thema Arbeidsmarkt en Onderwijs.